

SIGURNOSNO-OBAVJEŠTAJNA AGENCIJA

Izvrsnost
Zakornitost
Integritet
Timski rad

www.soa.hr
Zagreb, 2014.

MISIJA SOA-e

Prikupljanjem i analizom podataka od značaja za nacionalnu sigurnost, SOA prepoznaje, istražuje i razumijeva prijetnje i izazove nacionalnoj sigurnosti pružajući državnom vodstvu i ostalim tijelima pouzdanu podlogu u odlučivanju i djelovanju u zaštiti nacionalne sigurnosti, interesa i dobrobiti građana Republike Hrvatske.

VRIJEDNOSTI SOA-e

IZVRSNOST

- u svemu što radimo težimo najboljim standardima
- usmjereni smo na nalaženje rješenja i postizanje rezultata
- stalno se usavršavamo i učimo kroz provedbu zadaća
- potičemo kreativnost i inovacije
- primjerom pokazujemo vodstvo i profesionalnost
- u radu koristimo suvremene tehnike, metode i alate

INTEGRITET

- odgovorni smo, diskretni, pouzdani i posvećeni ispunjenju zadaća
- domoljublje i ponos iskazujemo odgovornim radom
- u teškim situacijama iskazujemo optimizam, moral i hrabrost
- lojalni smo Agenciji, njezinoj misiji i vrijednostima
- poštujemo sigurnosnu kulturu
- sebe ocjenjujemo po vrijednosti i rezultatima koje svakodnevno donosimo u službu

ZAKONITOST

- svoje djelovanje provodimo u zakonskim okvirima te etičkim i profesionalnim standardima
- za svoj rad odgovaramo zakonom propisanim institucijama
- parlamentarni, stručni i građanski nadzor dodatno potvrđuju zakonitost djelovanja Agencije

TIMSKI RAD

- izgrađujemo zajedničke uspjehe, dijelimo rizike i međusobno se pomažemo
- poštujemo druge i cijenimo različitosti
- komuniciramo iskreno i otvoreno
- svi dijelimo jednake mogućnosti i prilike koji ovise o našim kvalitetama, sposobnostima i znanjima
- cijenimo kolege koji su radili prije nas i prenosimo znanja i iskustva na one koji će raditi poslije nas
- s drugim tijelima, institucijama i međunarodnim partnerima gradimo snažne i pouzdane veze

SADRŽAJ

Uvodno obraćanje	1
O Sigurnosno-obavještajnoj agenciji	4
Područja sigurnosno-obavještajnog djelovanja	16
Međunarodna suradnja	32
Izveščivanje i suradnja	34
Nadzor nad radom SOA-e	35
Odgovornost prema javnosti	38
Razvoj sposobnosti SOA-e	40

UVODNO OBRAĆANJE

Poštovani čitatelji,

doprinositi zaštiti građana svoje domovine, očuvanju nacionalnih interesa i demokratskog ustavnog poretka iznimna je čast. U isto vrijeme to je i velika odgovornost.

Djelatnici Sigurnosno-obavještajne agencije imaju ovu čast i odgovornost u svakodnevnim aktivnostima koje obavljaju. Stoga vam s ponosom i zadovoljstvom predstavljam naš prvi javni dokument sa željom da on bude još jedan korak približavanja javnosti našem poslu.

Obrazloženje prirode sigurnosno-obavještajne djelatnosti javnosti ima dva suprotstavljena čimbenika. S jedne strane, uvažavamo i razumijemo interes javnosti za naš rad, dok s druge strane, naša djelatnost zahtijeva da, u mnogim slučajevima, poslovi koje obavimo ostanu nepoznati široj javnosti. Razlozi su za to višestruki a uključuju zaštitu i sigurnost naših djelatnika na terenu, metoda i izvora našeg rada kao i zakonska ograničenja. No, sve to ne znači da smo zbog toga manje odgovorni građanima koji nas financiraju. Naprotiv, ova činjenica još više obvezuje na profesionalno djelovanje koje je u potpunosti u skladu sa zakonskim odredbama i našom ulogom u sustavu nacionalne sigurnosti.

Isto tako, SOA ne želi ostati izvan legitimnih očekivanja hrvatske javnosti o otvorenosti i transparentnosti državnih tijela. Stoga se nadam da će ovaj dokument dati hrvatskoj javnosti bolji uvid u rad koji smo proteklih godina predano obavljali i prikazati njegove rezultate.

Sigurnosno-obavještajna djelatnost odvija se u specifičnom i promjenjivom okruženju. U njemu, prema riječima našeg pjesnika Petra Preradovića, „stalna samo mijena jest“. Sigurnosna dinamika današnjice, često brza i teško predvidiva, zahtijeva stalne prilagodbe i nova rješenja. Pri tome SOA raspolaže istim resursima i ljudima koji svojim znanjima i sposobnostima moraju odgovoriti novim izazovima. To zahtijeva agenciju koja je dinamična i inovativna, stalno na visokom stupnju spremnosti i sposobnosti.

Ulaganje u sposobnosti i znanja naših zaposlenika, uz moderna tehnička sredstva, jamče da će SOA i nadalje biti spremna odgovoriti na suvremene sigurnosne izazove i prijetnje nacionalnoj sigurnosti, interesima i građanima Republike Hrvatske.

Globalizacija i tehnološki napredak civilizacijski su dosezi i pozitivni procesi koji pružaju nezamislive mogućnosti razvoja. Međutim, paralelno s ovim pozitivnim koracima, postoje pojedinci, skupine pa čak i države koje ih žele iskoristiti za postizanje svojih nelegalnih i nelegitimnih ciljeva čime ugrožavaju sigurnost Republike Hrvatske, njezinih građana, ali i naših međunarodnih saveznika. Prijetnje poput terorizma, *cyber* kriminala, proliferacije oružja za masovno uništenje ne poznaju nacionalne granice, a linija koja ih međusobno razlikuje sve je nejasnija. Odgovor na njih sadržan je u dvjema dimenzijama: novim sposobnostima i snažnim međunarodnim partnerstvima.

Moja dužnost ravnatelja SOA-e nalaže stvaranje uvjeta da Agencija, posao koji joj je povjeren, u odgovoru na ovakve prijetnje radi učinkovito i racionalno. Stoga, u predstojećem razdoblju želim daljnji razvoj Agencije usmjeriti prema ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:

1. Postići izvrsnost i strateški učinak

SOA mora biti izvrsna u svojim sposobnostima i djelovanju što jamči obavještajne proizvode koji će donositeljima odluka dati podlogu za djelovanje i odlučivanje o nacionalnoj sigurnosti. Naši obavještajni proizvodi trebaju imati takav učinak da kod drugih nadležnih institucija rezultiraju konkretnim aktivnostima i donošenjem kompetentnih i informiranih odluka.

2. Postići koherentnost

SOA u svojem djelovanju treba postići sinergiju svih svojih sastavnica. Istodobno, treba se snažnije povezati s državnim institucijama i tijelima kako bi istu sinergiju postigli i na nacionalnom nivou.

3. Izgraditi snažna međunarodna partnerstva

Djelovanje u današnjem svijetu i suprotstavljanje transnacionalnim sigurnosnim izazovima nezamislivo je bez suradnje sa stranim partnerima. Uz to, Republika Hrvatska dio je međunarodnih integracija i savezništava gdje je razlikovanje nacionalnog i međunarodnog sve manje. SOA će nastaviti razvoj snažnih međunarodnih partnerstava radi veće zaštite nacionalne sigurnosti i učinkovitijeg razvoja vlastitih sposobnosti.

Za obavljanje svojih zadaća, SOA ima značajne zakonske ovlasti koje ponekad zadiru i u ljudska prava. Nadzor nad radom SOA-e smatram ključnim u osiguravanju da ona u potpunosti ispunjava svoju zakonsku ulogu i svoje ovlasti koristi isključivo u skladu sa zakonom. Zato nam je postojeći razvijeni višestruki sustav nadzora (parlamentarni, stručni, građanski) neophodan. Međutim, uz zakonom propisani nadzor, izuzetno bitnim smatram kontinuirano izgrađivanje djelatnika SOA-e u profesionalce i stručnjake čiji će profesionalni *habitus* biti prvo jamstvo zakonitosti i svrhovitosti djelovanja Agencije. U tome je cilju potrebno i dalje inzistirati na stalnoj izgradnji profesionalne etike naših djelatnika, a ovaj dokument vidim kao još jednu kockicu u mozaiku društvene odgovornosti SOA-e i nadzora nad sigurnosno-obavještajnim djelovanjem.

Kad god se pojavi prijetnja hrvatskoj sigurnosti i interesima, ona mora biti spriječena što ranije. Uspjesi Sigurnosno-obavještajne agencije vrlo često nisu poznati javnosti i za njih nema javnih priznanja i pohvala. No, postoji osjećaj zadovoljstva da su hrvatski građani i njihova sigurnost zaštićeni. Zato bih ovo uvodno obraćanje završio zahvalom svim predanim djelatnicama i djelatnicima Sigurnosno-obavještajne agencije koji svakodnevno rade sjajne stvari, znajući da se njihovi napori i uspjesi vjerojatno nikada neće javno obznaniti niti pohvaliti. No, takav je posao kojeg radimo, a najbolja nagrada koju za njega možemo dobiti jest spoznaja da je sigurnost Republike Hrvatske i naših građana zaštićena.

ravnatelj

dr. sc. Dragan Lozančić

*O SIGURNOSNO-OBAVJEŠTAJNOJ
AGENCIJI*

O SIGURNOSNO-OBAVJEŠTAJNOJ AGENCIJI

Razvoj obavještajne zajednice

Od hrvatske samostalnosti središnje tijelo za obavljanje poslova nacionalne sigurnosti bio je Ured za zaštitu ustavnog poretka (UZUP) koji je osnovan 27. svibnja 1991. UZUP je prestao s radom 21. ožujka 1993. kada se osniva Ured za nacionalnu sigurnost (UNS). UNS je u zakonski okvir stavljen donošenjem Zakona o Uredu za nacionalnu sigurnost 17. svibnja 1995.

Ciljeve i zadaće obavještajne zajednice određivao je Stožerni odbor nacionalne sigurnosti (SONS) i Koordinacijski odbor obavještajne zajednice (KOOZ). Zadaća SONS-a bila je usmjeravanje i usklađivanje rada državnih ministarstava u obavljanju poslova nacionalne sigurnosti, dok je KOOZ bio odgovoran za provedbu zadaća dobivenih od SONS-a.

Jezgru obavještajne zajednice činile su četiri službe koje su se bavile obavještajnim radom:

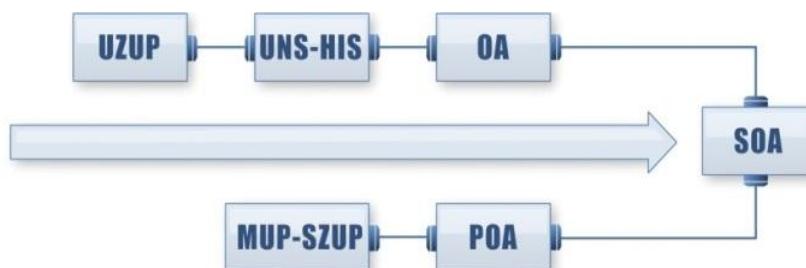
- Hrvatska izvještajna služba (HIS)
- Služba za zaštitu ustavnog poretka MUP-a RH (SZUP)
- Sigurnosno-informativna služba Ministarstva obrane RH (SIS)
- Obavještajna uprava Glavnog stožera Oružanih snaga RH (ObU GSOSRH)

Predsjednik Republike davao je smjernice rada UNS-u i obavještajnoj zajednici Republike Hrvatske (RH). Predstojnik UNS-a i državni ministri određivali su zadaće službama za koje su bili odgovorni. Osim UNS-a i službi, širi krug sigurnosnog sustava činile su i kriminalistička policija, vojna policija, carinska služba, financijska policija, čiji su se predstavnici mogli pozvati na sjednice KOOZ-a.

Zakonom o sigurnosnim službama RH iz 2002. godine osnovane su tri sigurnosne službe:

- Obavještajna agencija (OA)
- Protuobavještajna agencija (POA)
- Vojna sigurnosna agencija (VSA)

Radi ostvarivanja suradnje Predsjednika Republike i Vlade RH u usmjeravanju rada sigurnosnih službi, osnovano je Vijeće za nacionalnu sigurnost (VNS), a radi operativnog usklađivanja rada sigurnosnih službi, Savjet za koordinaciju sigurnosnih službi.

Sigurnosno-obavještajni sustav Republike Hrvatske

Sigurnosno-obavještajni sustav u Republici Hrvatskoj u današnjem obliku definiran je 2006. godine donošenjem Zakona o sigurnosno-obavještajnom sustavu RH.

U RH postoje dvije sigurnosno-obavještajne službe:

- Sigurnosno-obavještajna agencija (SOA, Agencija) i
- Vojna sigurnosno-obavještajna agencija (VSOA).

Njihova zadaća je prikupljanje, analiza, obrada i ocjena podataka koji su od značaja za nacionalnu sigurnost, odnosno koji su nužni za donošenje odluka u zaštiti nacionalnih interesa.

Rad sigurnosno-obavještajnih agencija usmjeravaju Predsjednik RH i Vlada RH.

Rad sigurnosno-obavještajnih agencija usmjeravaju Predsjednik RH i Vlada RH kroz **Vijeće za nacionalnu sigurnost (VNS)**.

Vijeće za nacionalnu sigurnost, između ostalog:

- razmatra i procjenjuje obavještajne i sigurnosne prijetnje i rizike,
- razmatra pitanja koja se odnose na nacionalnu sigurnost te donosi smjernice i zaključke,
- razmatra pitanja iz djelokruga rada SOA-e i VSOA-e te im odobrava suradnju sa službama drugih država,
- utvrđuje Godišnje smjernice za rad sigurnosno-obavještajnih agencija,
- utvrđuje mjere u svezi s rezultatima nadzora nad SOA-om i VSOA-om,
- utvrđuje prijedlog sredstava za rad SOA-e i VSOA-e.

Vijeće za nacionalnu sigurnost čine:

- Predsjednik RH,
- predsjednik Vlade RH,
- član Vlade zadužen za nacionalnu sigurnost,
- ministri obrane, unutarnjih poslova, vanjskih i europskih poslova te pravosuđa,
- ravnatelji SOA-e i VSOA-e,
- savjetnik Predsjednika za nacionalnu sigurnost,
- načelnik Glavnog stožera OSRH,
- predstojnik UVNS-a.

U radu VNS-a sudjeluje predsjednik Hrvatskoga sabora.

Uz VNS, važnu ulogu u sigurnosno-obavještajnom sustavu ima i **Savjet za koordinaciju sigurnosno-obavještajnih agencija** (Savjet). Savjet operativno usklađuje rad sigurnosno-obavještajnih agencija.

Savjet, između ostalog:

- provodi odluke Predsjednika RH i Vlade RH o usmjeravanju rada SOA-e i VSOA-e,
- razrađuje odluke VNS-a koje se odnose na rad sigurnosno-obavještajnog sustava,
- operativno usklađuje rad tijela sigurnosno-obavještajnog sustava,
- daje prijedloge VNS-u.

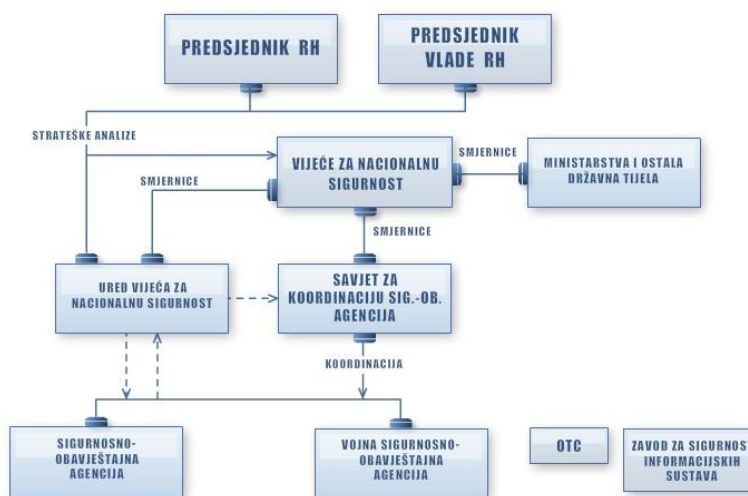
Savjet za koordinaciju sigurnosno-obavještajnih agencija čine:

- član Vlade RH zadužen za nacionalnu sigurnost (predsjednik Savjeta),
- savjetnik Predsjednika RH za nacionalnu sigurnost (zamjenik predsjednika Savjeta),
- ravnatelji SOA-e i VSOA-e
- predstojnik UVNS-a.

Stručne i administrativne poslove za Vijeće za nacionalnu sigurnost i Savjet obavlja **Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost (UVNS)**. UVNS obavlja poslove koji Vijeću za nacionalnu sigurnost omogućavaju ocjenu rada i nadzor nad sigurnosno-obavještajnim agencijama.

Za poslove u tehničkim područjima sigurnosti informacijskih sustava i mreža državnih tijela nadležan je **Zavod za sigurnost informacijskih sustava (ZSIS)**.

Operativno-tehnički centar za nadzor telekomunikacija (OTC) aktivira i upravlja mjerom tajnog nadzora telekomunikacijskih usluga, djelatnosti i prometa. Drugim riječima, OTC je državno tijelo koje na zahtjev SOA-e i drugih zakonom ovlaštenih tijela, a uz odobrenje Vrhovnog suda, aktivira nadzor nad komunikacijama građana.

Shema sigurnosno-obavještajnog sustava RH

Uloga SOA-e

Rad SOA-e sastoji se od posebnih oblika prikupljanja podataka od značaja za nacionalnu sigurnost, njihove obrade i analize te pružanja obavještajne potpore donositeljima političkih odluka i nadležnim državnim tijelima.

SOA prikuplja i analizira podatke u cilju otkrivanja i sprječavanja radnji pojedinaca ili skupina koje su usmjerene protiv opstojnosti, neovisnosti, jedinstvenosti i suvereniteta RH, nasilnom rušenju ustroja državne vlasti, ugrožavanju ljudskih prava i temeljnih sloboda te osnova gospodarskog sustava RH.

SOA također prikuplja i analizira podatke političke, gospodarske, znanstveno-tehnološke i sigurnosne prirode koji se odnose na strane države, organizacije, političke i gospodarske saveze, skupine i osobe te ostale podatke koji su od značaja za nacionalnu sigurnost.

Podatak je formalizirani prikaz činjenica i saznanja prikladan za obradu i interpretiranje. Prikupljeni podaci procjenjuju se prema pouzdanosti izvora podatka i vjerodostojnosti sadržaja podatka.

U svojem djelovanju SOA:

- prikuplja podatke u RH i inozemstvu koristeći široki raspon mjera, uključujući ljudske i otvorene izvore te tehnička sredstva,
- obrađuje i analizira prikupljene podatke i o svojim saznanjima izvješćuje nadležna tijela,

- istražuje i sprječava strano obavještajno djelovanje protiv interesa RH,
- izrađuje sigurnosne prosudbe i procjene,
- obavlja sigurnosno provjeravanje.

SOA prikuplja i analizira podatke o:

- sigurnosno-političkim i gospodarskim procesima i pojavama u okruženju i svijetu koje bi mogle utjecati na interese i sigurnost RH,
- opasnostima od terorizma i drugih oblika organiziranog nasilja u RH i svijetu te proliferacije oružja za masovno uništenje,
- aktivnostima stranih sigurnosno-obavještajnih službi koje ugrožavaju hrvatske nacionalne interese,
- ekstremističkom djelovanju i organiziranju koje ugrožava ustavni demokratski poredak i ljudska prava i slobode,
- organiziranom kriminalu i korupciji,
- ratnim zločinima, zatočenim i nestalim osobama tijekom Domovinskog rata te neotkrivenim masovnim grobnicama,
- neovlaštenom ulasku u zaštićene informacijske i komunikacijske sustave državnih tijela te odavanju klasificiranih podataka i
- ugrožavanju najviših državnih dužnosnika te šticećenih objekata i prostora.

SOA prikuplja, obrađuje i analizira podatke koji su:

- važni za nacionalnu sigurnost i
- nužni za donošenje odluka u ostvarivanju nacionalnih interesa.

O spoznajama i procjenama bitnima za nacionalnu sigurnost SOA izvješćuje zakonom propisane korisnike informacija (državni vrh, ministarstva i ostala državna tijela).

SOA je dio šireg sustava nacionalne sigurnosti i njeno djelovanje ima međuresorni karakter. Stoga SOA redovito surađuje i dostavlja podatke i procjene nadležnim državnim tijelima poput Ministarstva unutarnjih poslova (MUP), Ministarstva vanjskih i europskih poslova (MVEP), Državnog odvjetništva, USKOK-a, Ministarstva obrane (MORH), Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva i ostalih.

U ostvarenju svojih zadaća SOA razvija partnerstva s većim brojem sigurnosno-obavještajnih službi drugih država te sudjeluje u radu više međunarodnih sigurnosno-obavještajnih multilateralnih foruma i organizacija. Ova je suradnja izrazito važna, budući da su suvremeni sigurnosni izazovi, poput terorizma ili organiziranog kriminala, transnacionalni i na njih ni jedna država ne može samostalno odgovoriti već samo u međusobnoj suradnji. Osim toga, SOA međunarodnom suradnjom dobiva podatke i ostvaruje uvid u neke pojave i procese koje ne može pratiti vlastitim resursima, a potencijalno mogu ugroziti i hrvatske interese poput piratstva na morima, skupina organiziranog kriminala na drugim kontinentima ili globalnog terorizma.

SOA o prikupljenim podacima i procjenama izvješćuje:

- Predsjednika Republike,
- predsjednika Hrvatskog sabora,
- predsjednika Vlade RH,
- predsjednika Savjeta za koordinaciju sigurnosno-obavještajnih agencija,
- predstojnika UVNS-a,
- nadležne ministre po potrebi.

Ustroj

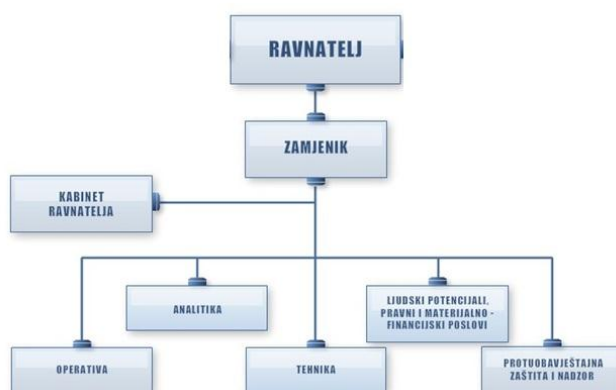
Na čelu SOA-e je ravnatelj kojeg supotpisom imenuju Predsjednik RH i predsjednik Vlade RH.

Rad SOA-e vodi se i usmjerava iz središnjice u Zagrebu. Kako bi kvalitetno ispunjavala svoje zakonske obveze, SOA pokriva teritorij RH radom 10 regionalnih centara.

Rad u središnjici odvija se u ustrojstvenim jedinicama zaduženim za:

- prikupljanje podataka (operativa)
- obradu i analizu podataka i dokumentaciju (analitika),
- posebne tehnologije, informatiku i komunikacije (tehnika),
- protuobavještajnu zaštitu i nadzor (unutarnji nadzor) i
- ljudske potencijale, pravne i materijalno-financijske poslove.

U SOA-i djeluje i Situacijski centar koji dnevnim izvješćima osigurava informiranje vrha SOA-e o sigurnosnim pojavama i događajima te Operativno-komunikacijski centar koji radi 24 sata i pruža komunikacijsku potporu korisnicima.

Shema ustroja SOA-e

U suvremenom svijetu u kojem države dijele zajedničke sigurnosne izazove, nužna je međunarodna suradnja, stoga Agencija u inozemstvu ima akreditirane časnike za vezu s partnerskim službama.

Ovlasti

Poslove i zadaće iz svoje nadležnosti SOA obavlja na temelju Ustava i Zakona o sigurnosno-obavještajnom sustavu te ostalih zakona i podzakonskih akata koji se odnose na njeno područje rada.

SOA je zakonom dobila posebne ovlasti koje joj omogućuju prikupljanje podataka sigurnosnog i obavještajnog značaja na više načina:

- komunikacijom i kontaktima s građanima,
- potraživanjem službenih podataka od državnih i lokalnih tijela te pravnih osoba,
- primjenom tajnih mjera i postupaka,
- korištenjem javnih izvora (elektronički i tiskani mediji) te

- razmjenom podataka s partnerskim sigurnosno-obavještajnim službama.

SOA nije „represivno“ tijelo te ne raspolaže sredstvima ili ovlastima pravne prisile prema građanima.

Prilikom prikupljanja podataka od građana, djelatnici SOA-e legitimiraju se službenom iskaznicom i značkom. Razgovori s građanima unutar SOA-inih prostorija mogu se obaviti isključivo uz suglasnost građana. Ukoliko građanin nije dao pristanak za razgovor sa službenim osobama SOA-e, a ima saznanja o podacima značajnim za nacionalnu sigurnost, SOA može zatražiti od policije da s njim obavi obavijesni razgovor. U takvom obavijesnom razgovoru, u prostorijama policije, sudjeluje i djelatnik SOA-e.

Čelnici i zaposlenici državnih tijela i tijela jedinica područne (regionalne) samouprave i pravnih osoba s javnim ovlastima dužni su udovoljiti zahtjevima SOA-e glede podataka kojima raspolažu.

SOA može prikupljati podatke i korištenjem tajnih suradnika, odnosno osoba koje dobrovoljno rade po nalogu SOA-e. Uz to, SOA prikuplja podatke i mjerama tajnog prikupljanja podataka tehničkim sredstvima (nadzor elektroničkih komunikacija, prislušni uređaji i slično).

SOA može poduzeti i mjere prikrivanja: prikrivanje vlasništva nad stvarima i pravnim osobama, prikrivanje identiteta svojih zaposlenika i drugih osoba te prikrivanje svrhe prikupljanja podataka a može, kada je to potrebno, uz naknadu koristiti se tajnim uslugama pravnih i fizičkih osoba.

Tajne mjere i postupci su:

- mjere tajnog prikupljanja podataka tehničkim sredstvima,
- mjere prikrivanja i
- tajni suradnici.

Mjere tajnog prikupljanja podataka

U prikupljanju podataka primjenjuje se načelo postupnosti. To znači da, ukoliko SOA u obradi neke ozbiljne sigurnosne prijetnje iscrpi redovite metode prikupljanja podataka ili je prikupljanje povezano s nerazmjernim teškoćama, primijenit će se mjere tajnog prikupljanja podataka.

Ujedno, kada postoji mogućnost izbora više mjera tajnog prikupljanja podataka, primijenit će se mjera kojom se manje zadire u Ustavom zaštićena prava i slobode.

Mjere tajnog prikupljanja podataka su:

1. tajni nadzor telekomunikacijskih usluga, djelatnosti i prometa:
 - a) tajni nadzor sadržaja komunikacija (tzv. *prisluškivanje*),
 - b) tajni nadzor podataka o telekomunikacijskom prometu (tzv. *izlist*),
 - c) tajni nadzor lokacije korisnika,
 - d) tajni nadzor međunarodnih telekomunikacijskih veza,
2. tajni nadzor nad poštanskim i drugim pošiljkama,
3. tajni nadzor i tehničko snimanje unutrašnjosti objekata, zatvorenih prostora i predmeta,
4. tajno praćenje i motrenje uz svjetlosno snimanje osoba u otvorenom prostoru i na javnim mjestima,
5. tajno praćenje i motrenje uz zvučno snimanje sadržaja komunikacija osoba u otvorenom prostoru i na javnim mjestima,

„Prisluškivanje“ razgovora pojedinog hrvatskog građanina ne može se provoditi bez odobrenja Vrhovnog suda.

Odobranjem mjera kojima se poseže u ustavna prava građana Vrhovni sud provodi i sudsku razinu nadzora nad SOA-om.

6. tajni otkup dokumenata i predmeta.

Primjenu mjera tajnog prikupljanja podataka kojima se ograničavaju ustavna prava i slobode čovjeka i građanina odobravaju Vrhovni sud ili ravnatelj SOA-e, ovisno o vrsti mjere.

Vrhovni sud odobrava sljedeće mjere:

- tajni nadzor sadržaja telekomunikacijske usluge (tzv. *prisluškivanje*),
- tajni nadzor nad poštanskim i drugim pošiljkama,
- tajni nadzor i tehničko snimanje unutrašnjosti objekata, zatvorenih prostora i predmeta,
- tajno praćenje i motrenje uz zvučno snimanje sadržaja komunikacija osoba u otvorenom prostoru i na javnim mjestima.

Ravnatelj SOA-e odobrava sljedeće mjere:

- tajni nadzor podataka o telekomunikacijskom prometu (tzv. *izlist*),
- tajni nadzor lokacije korisnika telekomunikacijske usluge,
- tajni nadzor međunarodnih telekomunikacijskih veza,
- tajno praćenje i motrenje uz svjetlosno snimanje osoba u otvorenom prostoru i javnim mjestima,
- tajni otkup dokumenata i predmeta.

Ako postoji mogućnost izbora više mjera tajnog prikupljanja podataka primijenit će se mjera kojom se manje zadire u Ustavom zaštićena prava i slobode.

Mjere tajnog prikupljanja podataka mogu trajati četiri mjeseca. O produženju ili primjeni novih mjera nad istom osobom odlučuje vijeće od tri ovlaštena suca Vrhovnog suda.

Mjere tajnog prikupljanja podataka važan su izvor informacija za SOA-u, ali ne i jedini. Značajan izvor podataka su građani koji mogu SOA-i dati vrijedne informacije o mogućem ugrožavanju nacionalne sigurnosti. Isto tako, veliki broj podataka SOA može prikupiti iz otvorenih izvora. Razvoj tehnologije i širenje interneta pružaju ogroman broj javno dostupnih podataka i njihovih izvora.

Aktiviranje mjere tajnog nadzora sadržaja komunikacije

Operativnim je radom SOA došla do saznanja da hrvatski državljanin A.B. sudjeluje u krijumčarenju i prodaji heroina kao pripadnik međunarodne organizirane kriminalne skupine.

Budući da A.B. pomno skriva svoje kriminalne aktivnosti i veze, vrlo su brzo iscrpljeni redovni načini prikupljanja podataka te je zaključeno kako je potrebno započeti mjeru tajnog nadzora sadržaja njegove komunikacije mobitelom.

SOA upućuje Vrhovnom sudu prijedlog za primjenu mjere tajnog prikupljanja podataka za A.B.-a koji sadržava obrazloženje razloga i potrebe zbog kojih se mjera provodi te rok trajanja mjere. Na temelju ovog prijedloga, ovlašteni sudac Vrhovnog suda odlučuje o potrebi primjene mjere i izdaje pisani obrazloženi nalog za njezinu provedbu koju aktivira Operativno-tehnički centar za nadzor telekomunikacija (OTC).

Rezultati mjere tajnog prikupljanja podataka potvrdili su inicijalne sumnje u kriminalne aktivnosti A.B.-a i mjera je opravdala svoju primjenu.

Podacima prikupljenim operativnim radom te potvrđenima mjerom tajnog prikupljanja podataka, SOA je otkrila aktivnosti i strukturu međunarodne kriminalne skupine. O svojim saznanjima izvijestila je MUP i Državno odvjetništvo radi daljnjeg postupanja i kaznenog progona A.B.-a čime završava njeno djelovanje u ovom slučaju.

Zaposlenici

Kao i svaku drugu organizaciju, SOA-u prvenstveno čine ljudi. Tehnološki napredak i oslanjanje na moderne tehnologije nisu umanjili važnost ljudskog čimbenika u uspješnosti organizacija, posebno na području sigurnosno-obavještajnog rada. Kvaliteta rada SOA-e prvenstveno ovisi o sposobnostima, znanjima i vještinama zaposlenika.

Broj zaposlenika SOA-e je tajan podatak, a sličan je sigurnosno-obavještajnim agencijama usporedivih država članica EU-a i NATO-a. Najveći su dio zaposlenika SOA-e ovlaštene službene osobe, a znatno manji dio čine namještenici.

Zaposlenici SOA-e ne smiju biti članovi političkih stranaka ni sudjelovati u njihovim aktivnostima, a ne smiju obavljati niti neku drugu javnu ili profesionalnu dužnost.

S obzirom na specifičnost posla koji obavljaju, ali i rizike i opasnosti kojima su izloženi, SOA je dužna štititi identitet svojih zaposlenika.

Djelokrug poslova SOA-e zahtijeva zaposlenike brojnih specijalnosti i profila za popunjavanje radnih mjesta poput analitičara, operativaca i stručnjaka za kadrovske, pravne i financijske poslove te potpornog osoblja (administrativni tajnici, djelatnici na osiguranju i slično).

Obrazovna struktura djelatnika vrlo je raznolika i ovisi o potrebama radnih mjesta. U SOA-i tako ima ekonomista, informatičara, politologa, pravnika, kriminalista, profesora stranih jezika, elektrotehničara ali i raznih drugih struka. Tri četvrtine zaposlenika SOA-e ima neku od razina visokog obrazovanja.

U ukupnom broju zaposlenih oko 40% su žene koje obavljaju iste poslove kao i njihovi muške kolege. Dobna struktura SOA-inih zaposlenika se uglavnom kreće u rasponu od 30-50 godina, a manje od 10% zaposlenika starije je od 50 godina.

40% zaposlenih u SOA-i su žene.

Svojim djelatnicima SOA pruža mogućnosti profesionalnog razvoja na različitim područjima. Posebna se pozornost pridaje stručnom usavršavanju i obuci. Osim u tehnikama obavještajnog i protuobavještajnog rada, usavršavanje je poželjno i moguće i na polju informatike, modernih tehnologija, komunikacija, financija i ljudskih resursa. Profesionalni razvoj zaposlenika dodatno je potaknut suradnjom SOA-e s obrazovnim i istraživačkim institucijama. Za svoje zaposlenike, kao goste-predavače, SOA poziva osobe iz znanstvenog, gospodarskog, financijskog i drugog miljea.

Postupak prijma u SOA-u

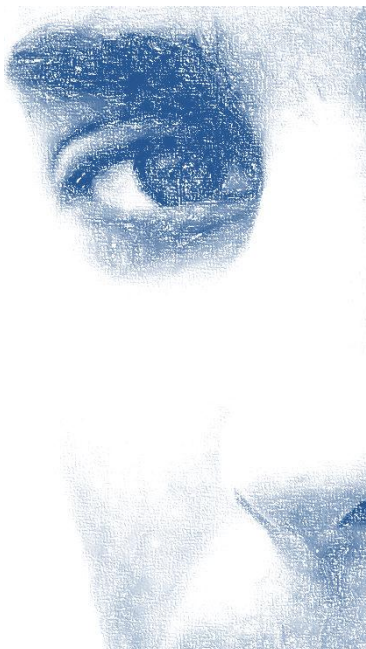
Postupak prijma u SOA-u vrlo je važan u odabiru pravih kandidata za rad u Agenciji. SOA nastoji privući mlade i obrazovane osobe koje posjeduju znanja i vještine, motiv i želju za modernim sigurnosno-obavještajnim radom te koji žele raditi na zaštiti nacionalne sigurnosti države.

Osobe zainteresirane za rad u SOA-i mogu se prijaviti na e-mail adresu zaposlenje@soa.hr.

Za prijam u SOA-u ne provodi se javni natječaj. SOA na svojim internetskim stranicama (www.soa.hr) ima prostor posvećen zaposlenju gdje se svi zainteresirani kandidati mogu prijaviti za rad (zaposlenje@soa.hr).

Sukladno trenutnim potrebama Agencije, razmatraju se sve prijave za posao te se kontaktiraju kandidati s odgovarajućim kvalifikacijama koji se pozivaju za pristupanje postupku prijama pod jednakim uvjetima. Postupak prijama provodi se u više koraka te uključuje zaprimanje zamolbi za posao i prikupljanje podataka o mogućim kandidatima za zapošljavanje.

Odgovarajući se kandidati pozivaju u kandidacijski postupak koji, između ostalog, uključuje sigurnosnu provjeru, razna testiranja znanja i vještina, psihološku procjenu i zdravstvene preglede. Kandidacijski postupak uključuje i poligrafsko ispitivanje kandidata. Tijekom postupka selektiraju se kandidati čiji rezultati najviše odgovaraju potrebnom profilu djelatnika.

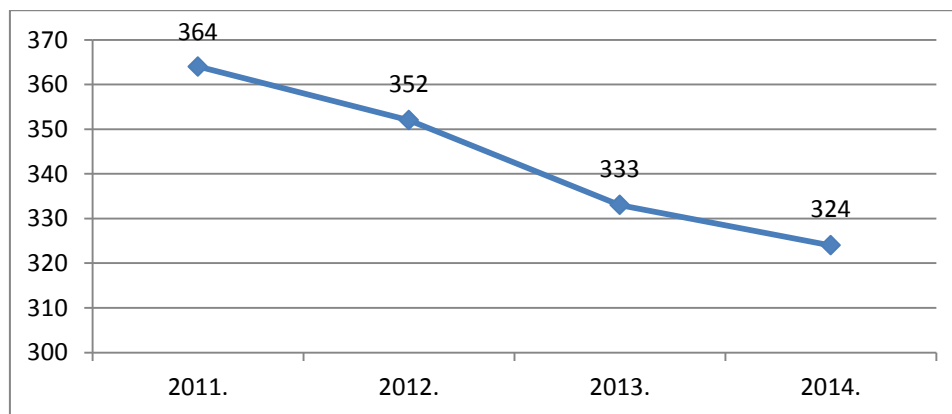
Josip (30 godina)

Po zanimanju sam magistar inženjer računarstva sa šest godina iskustva rada u struci. U želji za daljnjim profesionalnim razvojem, ali i zbog atraktivnosti poslodavca, poslao sam životopis na e-mail adresu Agencije. Ubrzo sam dobio poziv za prvo testiranje. Nakon svih daljnjih provjera i testiranja, a na obostrano zadovoljstvo, postao sam djelatnik Agencije. Posao u Agenciji nudi mi mogućnost daljnjeg profesionalnog razvoja i obrazovanja, a sama specifičnost posla koji obavljam mi je dodatna motivacija. Također, drago mi je što imam priliku raditi na izazovnim projektima s kolegama koji su izvrsni u svom poslu.

Proračun

SOA se financira iz državnog proračuna. Proračun SOA-e, kao dio državnog proračuna, prolazi redovnu proceduru izrade i izvršenja (trošenja proračunskih sredstava) kao i proračuni svih ostalih državnih tijela, a temeljem propisa koji uređuju upravljanje javnim financijama u Republici Hrvatskoj. Također, Vijeće za nacionalnu sigurnost utvrđuje prijedlog sredstava za rad sigurnosno-obavještajnih agencija, a o prijedlogu državnog proračuna koji se odnosi na sastavnice sigurnosno-obavještajnog sustava raspravlja i saborski Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost te daje mišljenje o njegovoj prihvatljivosti.

U 2013. godini je proračun SOA-e iznosio 333 milijuna kuna dok je proračun za 2014. manji za 9 milijuna kuna. Smanjenja proračuna amortiziraju se racionalizacijama u poslovanju, uz nastojanje da se ne smanji kvaliteta svakodnevnog rada i razvoj sposobnosti Agencije.

Kretanje proračuna SOA-e od 2011.-2014. u milijunima kuna

Struktura proračuna SOA-e je, na temelju Zakona o sigurnosno-obavještajnom sustavu, tajna. Osjetljivost sigurnosno-obavještajne djelatnosti zahtijeva zaštitu svih područja rada. Proračun je segment cijele djelatnosti i nije izuzet od potrebe štíćenja. Objava strukture proračuna mogla bi dovesti do otkrivanja resursa, sposobnosti, metoda i prioriteta rada SOA-e i u konačnici ugroziti njezine napore na nekom od područja sigurnosno-obavještajnog rada.

Detaljna struktura proračuna može odati kakva se oprema nabavlja, tko su dobavljači, na kojem tehnološkom području se SOA razvija i slično, što može otežati njezin rad. Primjerice, nabavka nekog tehnološkog sredstva nadzora može potaknuti kriminalne ili terorističke skupine na prilagodbe kojima će se moći zaštititi od tog sredstva.

U strukturi proračuna SOA-e najveći udio čine izdaci za zaposlene, a potom tekući i kapitalni izdaci. U cilju daljnjeg razvoja sposobnosti SOA-e, osobita pozornost se posvećuje odgovarajućoj alokaciji sredstava namijenjenih tehnološkom razvoju i modernizaciji SOA-e.

Proračun SOA-e za 2014. godinu je u odnosu na 2011. manji za oko 40 milijuna kuna.

Zakonodavnu regulativu o tajnosti proračuna svojih agencija, u pravilu, imaju i ostale države članice EU-a i NATO-a. Neke od njih tajnim čuvaju čak i podatak o ukupnom proračunu koji dobije pojedina agencija.

Financijsko i materijalno poslovanje SOA-e regulirano je propisima koji uređuju poslovanje tijela državne uprave. Uz to, na financijsko i

materijalno poslovanje SOA-e primjenjuju se i propisi iz područja tajnosti podataka i informacijske sigurnosti.

SOA je za proračunsko trošenje, uz tijela koja je inače nadziru, odgovorna i Ministarstvu financija kao i drugim tijelima nadležnima za proračunski nadzor i zakonitost trošenja proračunskog novca. U SOA-i je ustrojena i Unutarnja revizija s ciljem uspješnog upravljanja i ostvarenja zadaće SOA-e kao korisnika proračuna.

*PODRUČJA SIGURNOSNO-OBAVJEŠTAJNOG
DJELOVANJA*

MEĐUNARODNA SURADNJA

PODRUČJA SIGURNOSNO-OBAVJEŠTAJNOG DJELOVANJA

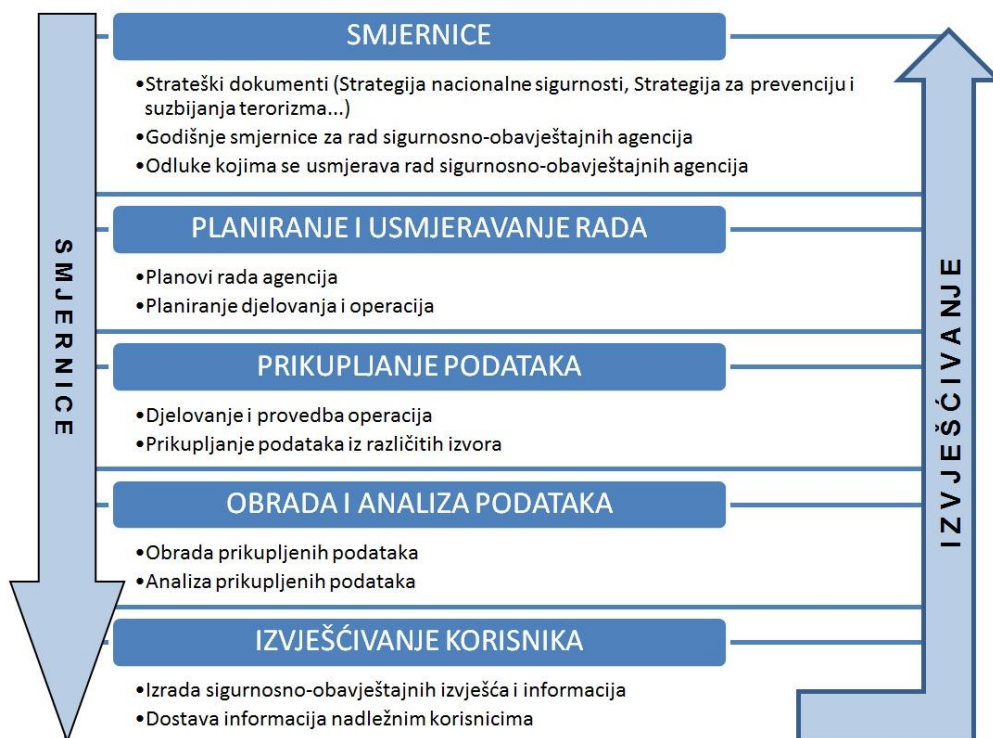
Sigurnosno-obavještajnim djelovanjem SOA prati različita područja koja mogu utjecati na sigurnost i interese RH i njezinih građana.

Svoje djelovanje SOA usmjerava prema onim područjima koja su u strateškim i upravljačkim dokumentima identificirana kao bitna za nacionalnu sigurnost i interese. Riječ je o dokumentima poput Strategije nacionalne sigurnosti, Nacionalne strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma i Godišnjih smjernica za rad sigurnosno-obavještajnih agencija.

Godišnje smjernice za rad sigurnosno-obavještajnih agencija usmjeravaju rad SOA-e u narednoj godini. Utvrđuje ih Vijeće za nacionalnu sigurnost.

Ovim dokumentima SOA dobiva smjernice za djelovanje i ciljeve koje treba ostvariti. Na temelju njih planira i izvršava svoje zadaće.

U provedbi smjernica koje je dobila, SOA prikuplja i analizira podatke koristeći zakonske ovlasti. O svojim saznanjima SOA povratno izvješćuje korisnike.

SOA prikuplja i analizira relevantne podatke potrebne za donošenje odluka u zaštiti nacionalne sigurnosti i interesa RH unutar državnih granica ali i izvan njih.

Na ovaj način SOA stalno djeluje na umanjivanju rizika od realizacije prijetnji. Rizik je vjerojatnost pojave prijetnje te očekivana šteta ili gubitak koju može izazvati. Ključ umanjivanja rizika nalazi se u pravovremenom raspolaganju informacijama i saznanjima o sigurnosnim izazovima i prijetnjama kako bi se na vrijeme moglo na njih reagirati.

Prijetnja ima dvije komponente: namjeru i sposobnost da se prijetnja ostvari. Procjena prijetnji obuhvaća obje komponente.

Procjena rizika obuhvaća procjenu tri čimbenika: vjerojatnost pojave prijetnje, njezine posljedice i razina otpornosti na prijetnju.

Prijetnja je mogući opasan ili štetan događaj ili okolnost koja svojom pojavom može ugroziti nacionalnu sigurnost. SOA ima primarnu ulogu u ranom upozoravanju i prevenciji prijetnji, odnosno, ozbiljnih posljedica ugrožavanja nacionalne sigurnosti. Kako bi se zaštitila nacionalna sigurnost potrebno ih je na vrijeme prepoznati.

Ipak, iskustva svjetskih sigurnosno-obavještajnih službi pokazuje kako, unatoč svim naporima, neke velike prijetnje nisu na vrijeme prepoznate i spriječene.

Iz tog je razloga stalno preventivno djelovanje iznimno važno. Riječ je o nizu aktivnosti umanjivanja ranjivosti na prijetnje, poput prikupljanja podataka na svim područjima sigurnosno-obavještajnog djelovanja, provođenja sigurnosnih provjera, informacijske i fizičke sigurnosti te ostalih načina preventivnog djelovanja u kojima SOA ima važnu ulogu.

Područja koja SOA sigurnosno i obavještajno prati su raznovrsna. Ona obuhvaćaju:

- terorizam i ekstremizam,
- stabilnost u jugoistočnoj Europi,
- aktivnosti stranih obavještajnih službi koje mogu ugroziti interese RH,
- organizirani kriminal i korupciju,
- gospodarsku sigurnost RH,
- globalnu sigurnost i izazove,
- pitanja ratnih zločina, zatočenih i nestalih osobe,
- protuobavještajnu zaštitu i sigurnost štićenih osoba, objekata i prostora,
- informacijsku sigurnost i
- sigurnosne provjere.

Prikupljanje podataka provodi se na više načina:

HUMINT (engl. *Human Intelligence*) – prikupljanje podataka osobnim kontaktom od ljudskih izvora (građana);

SIGINT (engl. *Signals Intelligence*) – presretanje i prikupljanje podataka koji se odašilju komunikacijskim i informacijskim sustavima (prisluškivanje, nadzor internetske komunikacije, nadzor radio signala).

OSINT (engl. *Open Source Intelligence*) – prikupljanje podataka iz otvorenih izvora (internet, TV, novine, publikacije).

Terorizam i ekstremizam

Zaštita od terorizma jedno je od temeljnih pitanja nacionalne sigurnosti, ali i sigurnosti saveznika i partnera RH.

SOA je, zajedno s ostalim sastavnicama sigurnosno-obavještajnog sustava, odgovorna za prevenciju i suzbijanje terorizma u RH. To znači sprječavanje mogućih terorističkih napada na RH i njezine građane, ali i preventivne aktivnosti kako netko od hrvatskih građana ne bi sudjelovao kao izvršitelj ili pomagač u terorističkom napadu. SOA, stoga, istražuje aktivnosti osoba i skupina koje financiraju, planiraju, podržavaju, pripremaju, organiziraju ili provode terorističke aktivnosti.

Uz to, SOA radi na sprječavanju da se teritorij RH iskoristi kao baza za novačenje, logističku potporu, financiranje ili planiranje terorističkih aktivnosti i napada. Primjerice, RH i njezino okruženje mogu biti zanimljivi terorističkim skupinama zbog naoružanja, eksploziva i vojne opreme zaostalog iz rata.

„Vuk samotnjak“ je osoba koja je spremna i sposobna samostalno izvršiti teroristički napad, bez pripadanja terorističkoj organizaciji.

Prevenција i suzbijanje terorizma vrlo je složena zadaća. Činjenica da se teroristički napadi događaju i u najrazvijenijim državama, unatoč korištenju najmodernijih metoda, govori o složenosti ovog izazova. Njega dodatno usložnjava pojava tzv. „vukova samotnjaka“, odnosno osoba koji su spremne i sposobne izvršiti terorističke napade, a koje je vrlo teško prepoznati jer nisu povezani s terorističkim skupinama, ne obznanjuju svoje planove, nemaju kriminalnu prošlost i slično. Ovi slučajevi pokazuju važnost suradnje SOA-e s ostalim državnim tijelima u prepoznavanju pojedinaca koji se radikaliziraju i mogu iskazivati potencijal i namjeru za provedbu terorističkih napada.

Suvremeni terorizam nije omeđen nacionalnim granicama, a u uvjetima globalizacije protuterorističke aktivnosti imaju međunarodni karakter i podrazumijevaju dnevnu suradnju sa stranim partnerskim službama.

Ekstremizam označava krajnje aktivnosti i poglede koji su protivni demokratskom poretku ili se zalažu za nasilno rušenje demokratskog ustavnog poretka RH. SOA prati sve vrste ekstremizma, neovisno o njihovoj ideološkoj, političkoj, vjerskoj ili nacionalnoj pozadini.

Suzbijanje ekstremizma označava zaštitu građana od nasilja i prijetnji nasiljem, zastrašivanja, poticanja na rušenje demokratskog ustavnog poretka i ugrožavanje ustavnih prava i sloboda. SOA prati nositelje ekstremističkih aktivnosti ukoliko potiču ili provode aktivnosti koje su protivne zakonima RH, pozivaju na nasilje te nacionalnu, ideološku, rasnu ili vjersku nesnošljivost. SOA procjenjuje i aktivnosti ekstremističkih skupina u državama u okruženju koje mogu ugrožavati sigurnosne prilike RH ili predstavljati prijetnju regionalnoj stabilnosti.

Kao posljedica gospodarske krize prisutan je porast ekstremizma u cijeloj Europi. Povećane su i napetosti među etničkim zajednicama, a ekstremističke organizacije svoje djelovanja nastoje legalizirati osnivanjem političkih stranaka.

Iako je zabilježen trend porasta nasilja, huliganizma i ekstremističke retorike, ekstremističke skupine u RH su malobrojne i nehomogene te nemaju značajniji potencijal djelovanja. U tom kontekstu, njihove aktivnosti uglavnom provode pojedinci koji zlorabe legalno političko djelovanje ili okupljanja za promoviranje svojih stavova ili izazivanje nasilja. Evidentan je trend uspostave kontakata i suradnje između ekstremističkih skupina u RH i regiji sa sličnim skupinama u Europi.

Značajka ekstremističkih pokreta, neovisno o ideološkoj pozadini, jest da često privlače nestabilne osobe čije ponašanje je nepredvidivo i koje je teško na vrijeme prepoznati. Slučaj Andreasa Breivika u Norveškoj, koji je ubio 77 osoba, većinom djece, tragičan je primjer takvih pojedinaca.

Za ekstremizam, kao i za ostale slične oblike djelovanja, značajno je djelovanje u kibernetičkom (*cyber*) prostoru, gdje pojedinci međusobno razmjenjuju informacije i šire ekstremističke stavove. Internet je tako postao jedan od najvažnijih medija u širenju ekstremističkih ideja.

Borci iz regije u sirijskom i iračkom sukobu

Trend prihvaćanja radikalnog tumačenja islama u državama jugoistočne Europe je u porastu. Njega dodatno osnažuje izrazito loša ekonomska situacija te pojava određenog broja vjerskih službenika u državama u okruženju koji prihvaćaju i šire radikalne stavove.

Ovaj trend vidljiv je u odlasku brojnih „džihadista“ iz Europe u Siriju i Irak kao boraca u sukobu, u pravilu, kao pripadnici radikalnih islamističkih skupina.

Jedan od sigurnosnih izazova zadnjih nekoliko godina jest pitanje „džihadista“ koji su podrijetlom iz država jugoistoka Europe. Od 2012. u sukobima u Siriji, a kasnije i u Iraku, sudjelovalo je više stotina boraca iz država hrvatskog susjedstva. Pri tome su neki od njih pripadnici najradikalnijih islamističkih skupina koje se bore na tom području.

Zasad nisu identificirane osobe koje žive u RH a borile su se ili bore u „džihadističkim“ postrojbama. Međutim, „džihadisti“ hrvatski teritorij koriste kao tranzitno područje prilikom odlaska ili povratka.

Nakon duljeg trenda odlazaka boraca u „džihadističke“ skupine zapaža se i njihov povratak u matične države gdje oni predstavljaju značajan sigurnosni rizik. Riječ je o osobama koje su sudjelovanjem u oružanom sukobu dodatno radikalizirane, traumatizirane ratnim iskustvima i obučene za oružanu borbu.

Ovi sukobi u posljednje vrijeme privlače i izvjesni broj žena koje sklapanjem šerijatskih brakova s „džihadističkim“ borcima odlaze u područje sukoba kao njihova potpora.

Pristalice „džihada“ aktivni su u korištenju interneta i društvenih mreža za širenje ekstremističkih stavova i privlačenje istomišljenika.

Stabilnost u jugoistočnoj Europi

Za svaku je državu od iznimne važnosti poznavanje sigurnosnih procesa i pojava koje se odvijaju u njezinom okruženju.

RH je 2013. punopravnim članstvom u EU, uz već višegodišnje članstvo u NATO-u, ispunila svoje najvažnije vanjskopolitičke ciljeve i pozicionirala se u euroatlantskom političkom prostoru. Tako je dobila širi okvir sigurnosnog djelovanja i dugoročno unaprijedila razinu vlastite nacionalne sigurnosti. Pripadnost euroatlantskom političkom okviru donosi mnoge političke, gospodarske i sigurnosne prednosti. Istodobno, pred RH se postavljaju izazovi sudjelovanja u političkim i sigurnosnim aktivnostima EU-a i NATO-a.

SOA pozorno prati i analizira značajne političke i sigurnosne procese u jugoistočnoj Europi koji bi mogli utjecati na stabilnost političko-sigurnosnih prilika u hrvatskom okruženju.

Širenjem euroatlantskih integracija širi se i područje sigurnosti i stabilnosti u Europi, a time i hrvatskog okruženja. Ipak, prostor jugoistočnog susjedstva RH još uvijek je izvan euroatlantskih integracija i sigurnosni izazovi su još uvijek aktualni.

Osim neriješenih političkih pitanja u državama regije, visokog stupnja korupcije, prisutnosti organiziranog kriminala, nedostatka ekonomskih perspektiva, širenja siromaštva i goleme nezaposlenosti mladih, stabilnost regije ugrožavaju i drugi sigurnosni trendovi poput jačanja raznih oblika ekstremizma.

Zadaća je SOA-e pravodobna identifikacija i prepoznavanje događaja i pojava u okruženju koje bi mogle utjecati na hrvatsku nacionalnu sigurnost. SOA, stoga, pozorno prati i analizira značajne političke i sigurnosne procese u jugoistočnoj Europi koji bi mogli utjecati na stabilnost političko-sigurnosnih prilika u hrvatskom okruženju, posebice:

- procese i pojave koji mogu narušavati sigurnost i interese RH,
- procese u državama neposrednog okruženja koji bi mogli dovesti do destabilizacije regionalnog okruženja,
- unilateralne i multilateralne regionalne aktivnosti i inicijative relevantne za hrvatske nacionalne interese,
- aktivnosti ekstremističkih i radikalnih skupina koje bi mogle značajnije ugroziti sigurnosnu situaciju u hrvatskom okruženju,
- aktivnosti koji bi mogli utjecati na sigurnost građana RH ili na položaj Hrvata kao manjinskog ili konstitutivnog naroda.

Iako nedovoljno politički, sigurnosno i gospodarski konsolidiran, prostor jugoistočnog susjedstva ne predstavlja značajniju sigurnosnu prijetnju za RH. Bez obzira na izazove s kojima se suočavaju države u regiji, oni za sada nisu takve prirode da bi u bilo kojoj od njih moglo doći do oružanih sukoba ili da bi mogli ugroziti sigurnost RH. Međutim, ne mogu se isključiti nemiri zbog etničkih ili socijalnih pitanja koji bi mogli utjecati na gospodarske, političke i sigurnosne interese RH.

Aktivnosti stranih obavještajnih službi koje mogu ugroziti interese RH

Suprotstavljanje obavještajnim aktivnostima stranih obavještajnih službi jedna je od zadaća svake države u očuvanju nacionalnih interesa i sposobnosti učinkovitog donošenja i provedbe odluka.

SOA istražuje i prati obavještajne aktivnosti stranih službi i njihovih izvora koji mogu ugroziti hrvatske interese u zemlji i inozemstvu.

RH može biti predmetom obavještajnog interesa pojedinih stranih država zbog političkih ili gospodarskih razloga. Uz to, članstvo u NATO-u i EU predstavlja dodatni razlog zbog kojeg bi RH mogla biti predmetom obavještajnog interesa nekih država koji ove integracije smatraju prijetnjom ili protivnikom. Obavještajni interes stranih država u pravilu je dugotrajan i sistematičan.

Strana obavještajna aktivnost u RH i protuobavještajno suprotstavljanje hrvatskih službi tim aktivnostima bile su najintenzivnije tijekom Domovinskog rata, no one su i danas prisutne.

Primjer strane obavještajne aktivnosti u RH može biti nastojanje da se pribave klasificirani podatci koji bi mogli ugroziti nacionalne interese RH, npr. u područjima poput gospodarskih aktivnosti ili međunarodnih pregovora u kojima sudjeluje RH. Isto tako, mogu nastojati utjecati na hrvatsku javnost plasiranjem (dez)informacije koje služe njihovim ciljevima.

Špijunaža označava pribavljanje tajnih podataka s ciljem da se ti podaci učine dostupnima stranoj državi/organizaciji/pravnoj osobi.

Djelatnici/agenti stranih obavještajnih službi obično su prikriveni tako da se predstavljaju kao diplomati, znanstvenici, novinari ili gospodarstvenici.

Prilikom obavještajnog rada strani obavještajci često koriste hrvatske državljane kako bi došli do povjerljivih podataka ili utjecali na donošenje odluka, u tijelima državne uprave, ali i javnim i privatnim tvrtkama. Strani agenti prvenstveno nastoje pristupiti osobama koje imaju izravan pristup klasificiranim podacima ili mogu utjecati na proces donošenja odluka ili javno mnijenje. Pritom, hrvatski državljani mogu im biti i nesvjesni izvor informacija. Kazneni zakon RH definira kazneno djelo špijunaže i propisuje kaznenopravne sankcije za osobe koje ga počinu.

Uz ovaj „klasičan“ obavještajni rad, sve veću važnost zauzima i špijunaža korištenjem modernih tehnologija, posebice u *cyber* prostoru.

Obavještajci se potencijalnom izvoru informacija predstavljaju kao diplomati, znanstvenici, novinari, gospodarstvenici.

Suprotstavljanje ovakvim obavještajnim djelovanjima bitno je za očuvanje hrvatske političke, financijske i gospodarske samostalnosti odlučivanja i djelovanja. Posljedice strane obavještajne djelatnosti mogu biti gospodarski gubitci, povećanje troškova ili ovisnosti države, destabilizacija sigurnosnih prilika, onemogućavanje slobodnog donošenja političkih odluka, pa čak i ugrožavanje fizičke sigurnosti hrvatskih građana.

SOA stalno djeluje na prevenciji i suprotstavljanju stranim obavještajnim aktivnostima. Ovi napori uključuju protuobavještajni rad, provođenje sigurnosnih provjera, stalni nadzor zaštite povjerljivih podataka, osvješćivanje samozaštitnog ponašanja hrvatskih građana koji imaju pristup povjerljivim podacima, savjetovanja s drugim tijelima u zaštiti sigurnosti podataka i slično.

Protuobavještajni rad

Strane obavještajne službe koje u RH imaju predmet obavještajnog interesa nastoje o tom predmetu prikupiti što više relevantnih podataka. Stoga, strani obavještajci nastoje pronaći osobe koje im mogu dati potrebne podatke. To se naziva pridobivanje suradnika (žarg. *vrbovanje*) i jedna je od ključnih zadaća svakog obavještajca. Zato se oni posebno uvježbavaju u tehnikama pronalaženja mogućih suradnika, uspostavljanja kontakta s njima i vrbovanja.

Proces pridobivanja započinje tako što strani obavještajac u RH dobiva zadaću prikupljanja podataka o nekoj temi. Nakon što dobije predmet interesa, obavještajac nastoji pronaći osobe koje dolaze u doticaj s predmetom interesa. Ako obavještajac procijeni da ciljana osoba odgovara traženom profilu i da postoji mogućnost pridobivanja, započet će s uspostavom kontakta s njom. Kontaktirati se može na razne načine, a u pravilu će obavještajac nastojati da se inicijalni kontakt dogodi „spontano“. Nakon što uspostavi inicijalni kontakt, obavještajac će produbiti odnose s ciljanom osobom i izgraditi odnos povjerenja s njom.

Odnos će kulminirati kada obavještajac od ciljane osobe zatraži dostavu nekih osjetljivih ili tajnih podataka. Ciljana je osoba u ovoj fazi s obavještajcem već razvila duboke odnose i daljnju suradnju ponekad može teško odbiti. Razlog može biti osjećaj prijateljstva i dugovanja, ali i ucjena. Također, ponekad se može dogoditi da ciljana osoba i nakon mjeseci suradnje s obavještajcem i dalje nije svjesna da je predmet stranog obavještajnog rada.

Ako ciljana osoba pristane na daljnju suradnju i dostavi tajne podatke stranom obavještajcu počinila je kazneno djelo špijunaže koje se kažnjava kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Osobe koje sumnjaju da su predmet interesa strane obavještajne djelatnosti mogu to prijaviti SOA-i. To mogu učiniti e-mailom (informiranje@soa.hr) ili telefonom (01/ 377 2222). Nakon toga će ih kontaktirati djelatnici SOA-e. Bilo bi poželjno zapamtiti što više detalja o sumnjivom kontaktu kako bi ga SOA mogla kvalitetnije obraditi.

Organizirani kriminal i korupcija

Organizirani kriminal i korupcija nisu područja koja tradicionalno spadaju u nadležnost sigurnosno-obavještajnih agencija. Njima se primarno bavi policija i Državno odvjetništvo (DORH). No, zbog svog negativnog utjecaja na gospodarstvo, povjerenje građana u institucije države kao i na proces političkog odlučivanja, pojave organiziranog kriminala i korupcije potencijalno ugrožavaju i nacionalnu sigurnost. Stoga u njihovoj prevenciji i suzbijanju SOA ima značajnu ulogu i pri tom surađuje s ostalim nadležnim tijelima (MUP, DORH, USKOK, Ministarstvo financija, Porezna uprava).

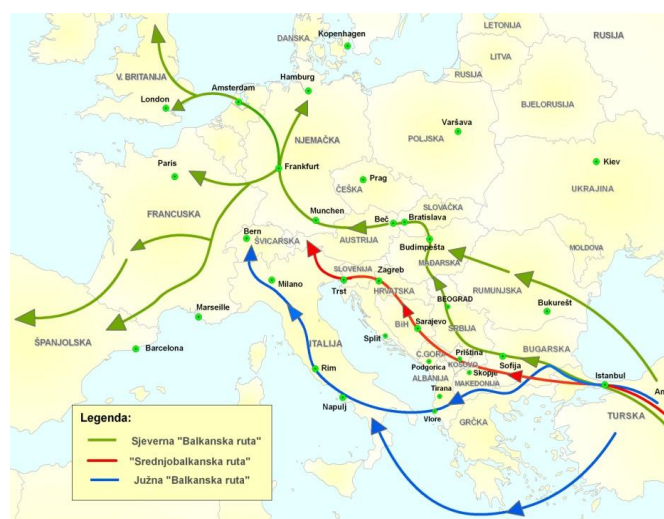
SOA prikuplja podatke o aktivnostima domaćih i inozemnih kriminalnih skupina, njihovim pripadnicima, ustroju i vezama na području RH te međusobnom povezivanju. U cilju kvalitetnijeg prikupljanja podataka o organiziranom kriminalu iz regije, SOA ima razvijenu suradnju s partnerskim službama iz regije.

SOA sudjeluje i u sprječavanju međunarodnog krijumčarenja i financiranja trgovine narkoticima. Prikupljaju se podaci o transnacionalnim krijumčarskim narko-organizacijama u koje su uključeni hrvatski državljani i njihovom djelovanju na teritoriju RH. Prate se i aktivnosti skupina koje s južnoameričkim kartelima sudjeluju u krijumčarenju narkotika. Osim toga, SOA radi na rekonstrukciji aktivnosti vezanih uz „pranje novca“ ostvarenog kriminalnim aktivnostima.

„Balkanska ruta“ označava krijumčarske pravce preko država jugoistočne Europe kojima se odvija ilegalni promet između Europe i Azije.

Predmet interesa je i pitanje međunarodne ilegalne trgovine oružjem. Prikupljaju se podaci o osobama koji svoje tvrtke koriste kao paravan za ilegalnu trgovinu oružjem te o krijumčarenju oružja kriminalnim grupacijama na području EU.

U suradnji s MUP-om SOA djeluje u presijecanju međunarodnih ruta krijumčarenja migranata teritorijem RH. Ilegalne migracije odvijaju se istim rutama kojima se krijumčari droga, oružje i ostalo. Stoga je krijumčarenje ljudi povezano s drugim ilegalnim tržištima, posebice trgovinom ljudima.

Balkanske krijumčarske rute

Na području suzbijanja korupcije, SOA prikuplja podatke o nezakonitostima u procesima pretvorbe, privatizacije i poslovanja gospodarskih sustava od značaja za gospodarsku stabilnost. SOA je pružala obavještajnu potporu MUP-u, USKOK-u i DORH-u u nizu antikorupcijskih akcija.

Predmet rada SOA-e su i financijske prijevare koje nanose štetu državnom proračunu te korupcija u tijelima državne uprave kao i povezanost državnih dužnosnika i službenika s organiziranim kriminalitetom.

Korupcija je iskorištavanje javnih, društvenih dobara za privatnu korist. Pojam se uglavnom vezuje za zlorabu položaja i ovlasti.

Organizirani kriminal

Brojna presijecanja krijumčarskih lanaca te uhićenja vođa značajnijih regionalnih kriminalnih organizacija u posljednje vrijeme, nisu rezultirala značajnim smanjenjem stope ove vrste kriminaliteta. Kriminalne se aktivnosti, s obzirom na veliku sposobnost obnove takvih organizacija i nadalje odvijaju.

I nadalje je prisutna snažna sprega organiziranog kriminala na području regije u smislu suradnje, zajedničkih akcija, logističke potpore i pružanja utočišta s ciljem izbjegavanja kaznenog progona u matičnoj državi, nabave krivotvorenih dokumenata, pranja novca i sl.

Registrirani su pokušaji suradnje domaćeg kriminalnog miljea s onim u regiji u provođenju kriminalnih aktivnosti, kao što su pronalaženje načina za „pranje novca“ i suspektna ulaganja u hrvatsko gospodarstvo.

Pripadnici regionalnog organiziranog kriminala nastoje razdoblje hrvatskih priprema za ulazak u *schengenski* granični režim iskoristiti za što bolje pozicioniranje na području RH.

Zbog visoke profitabilnosti trgovina oružjem sve više privlači pripadnike organiziranog kriminala. Registrirane su aktivnosti pripadnika domaćeg i regionalnog organiziranog kriminala koji pokazuju interes za posredovanje u trgovini oružjem. Poslove obavljaju preko *offshore* tvrtki ili tvrtki koje su u fiktivnom vlasništvu osoba bez kriminalne prošlosti, a novčane transakcije obavljaju preko računa otvorenih u bankama u *offshore* zonama.

U 2013. godini zabilježen je pad broja ilegalnih imigranata. To je rezultat pojačanog djelovanja nadležnih hrvatskih tijela što je dovelo do korištenja ruta koje ne prolaze teritorijem RH. Međutim, ove su rute vrlo promjenljive i prilagodljive što predstavlja stalnu prijetnju. Nastavkom gospodarske krize i sukoba na kriznim žarištima te ulaskom RH u *Schengen*, očekuje se dodatni migracijski pritisak.

U susjednim državama česti su oružani obračuni kriminalnih skupina te postoji mogućnost njihova prelijevanja na teritorij RH, što se i ranije znalo događati.

Gospodarska sigurnost RH

Gospodarska sigurnost važan je dio nacionalne sigurnosti jer se održava na suverenitet, zaštitu nacionalnih resursa i strateških sektora, kvalitetu života stanovništva te na političku i socijalnu stabilnost. SOA prati nacionalne, regionalne i globalne gospodarske procese i kretanja koja mogu utjecati na gospodarski položaj i interese RH. Također prikuplja podatke o aktivnostima gospodarskih subjekata koje se mogu negativno odraziti na interese hrvatskog gospodarstva u zemlji i inozemstvu.

Gospodarska snaga država jedan je od ključnih čimbenika u međunarodnim odnosima, gdje se u ostvarivanju interesa koriste gospodarski, financijski, energetske i drugi instrumenti moći.

Energetska sigurnost povezuje energetska pitanja i nacionalnu sigurnost. Definira se kao sigurna opskrba dostatnom količinom energenata po prihvatljivim cijenama.

SOA prati gospodarske i financijske procese koji mogu utjecati na pozicioniranje hrvatskih gospodarskih subjekata u inozemstvu, kao i procese i aktivnosti koje bi mogle ugrožavati sigurnost hrvatskih gospodarskih subjekata, poglavito u nestabilnim područjima u svijetu. U ovom je smislu SOA u službi izvoznih aktivnosti hrvatskih gospodarskih subjekata.

SOA je uključena i u praćenje procesa u energetske sektoru zbog njegove važnosti u zaštiti nacionalnih interesa. Energenti imaju izuzetnu gospodarsku ali i političku ulogu. Energetska sigurnost postala je prvorazredno pitanje o kojem se raspravlja na globalnoj razini. Zadnjih godina u Europi i svijetu, različiti primjeri energetske krize s rastom cijena energenata, povećali su razinu svijesti kod hrvatskih građana o važnosti ovog pitanja.

Većina država ne može biti potpuno energetske neovisna ili samodostatna, ali može postati energetske sigurnija, npr. smanjenjem rizika transporta ili povećanjem broja energetske dobavnih pravaca. RH ima dobre geopolitičke preduvjete za regionalno i globalno pozicioniranje te svoj geografski položaj može kapitalizirati poboljšavanjem vlastite energetske sigurnosti i pretvaranjem u bitno energetske čvorište. SOA stalno prikuplja i analizira podatke o energetske sigurnosti i prati velike energetske projekte u odnosu na energetske sigurnost i interese RH. U tome surađuje s drugim državnim tijelima, poput Ministarstva gospodarstva i MVEP-a.

U praćenju gospodarske procesa SOA, osim sigurnosnog, nastoji sagledati i ekološki i socijalni aspekt pojedinih projekata jer i oni mogu zadirati u nacionalne interese RH.

Globalna sigurnost i izazovi

Suvremene sigurnosne izazove i rizike karakteriziraju velika dinamika i globalni dosezi. Proces globalizacije uzrokuje da krizna žarišta u svijetu i nove prijetnje imaju globalne posljedice, od političkih do gospodarskih ili energetske.

Promjene u globalnoj raspodjeli moći i interesa uzrokuju destabilizacije pojedinih regija uz izbijanja sukoba i pojavu kriznih žarišta. Svjetska gospodarska kriza, klimatske promjene i razvoj tehnologije dodatno ubrzavaju ove procese i prenose njihove posljedice diljem svijeta.

RH je, članstvom u NATO-u i EU, dobila širi okvir djelovanja i interesa koje treba pratiti, pri čemu je jedan od interesa jačanje položaja i važnosti integracija kojih je RH članica i koje osiguravaju zaštitu hrvatskih nacionalnih interesa.

SOA pozorno prati značajne političke, sigurnosne i gospodarske procese u svijetu, posebice one koji bi mogli utjecati na stabilnost sigurnosnih prilika u RH, njezinom okruženju, ali i integracija kojih je RH članica.

Kako bi anticipirale moguće ugroze za hrvatske građane, nacionalne interese ili međunarodni položaj RH, SOA prikuplja i analizira podatke o procesima u svijetu koji mogu narušavati interese RH te njezine političke, gospodarske, energetske, trgovačke, prometne i druge aktivnosti kao i procese relevantne za hrvatsko djelovanje u EU i NATO-u.

Uz to, SOA prati i analizira relevantne političke događaje, inicijative i procese u državama koje imaju značajan utjecaj na politiku u regiji, europsku politiku, krizna žarišta kao i procese u državama gdje RH sudjeluje u mirovnim misijama s vojnom i/ili civilnom komponentom. Tako je zadnjih godina osobita pozornost posvećena promjenama koje se događaju u sklopu tzv. *Arapskog proljeća* i sukobima na području sjeverne Afrike i Bliskog istoka.

Radi boljeg stjecanja uvida u globalne sigurnosne procese, SOA održava suradnju sa stranim partnerskim službama na bilateralnoj i multilateralnoj razini, kao i sa državnim tijelima RH.

Jedno od važnih pitanja nacionalne sigurnosti, koje je ujedno i globalni sigurnosni izazov, sprječavanje je proliferacije oružja za masovno uništenje. Uz to što širenje oružja za masovno uništenje (kemijsko, biološko, nuklearno i drugo) prijeti hrvatskoj nacionalnoj sigurnosti, ono je prijetnja i hrvatskim saveznicima.

SOA stalno djeluje na aktivnostima sprječavanja proliferacije oružja za masovno uništenje, pri čemu je najveća prijetnja korištenja teritorija RH kao tranzitne države.

SOA prati i područje roba dvojne namjene, odnosno, roba koje uz uobičajenu civilnu svrhu mogu poslužiti i kao komponente za izradu oružja za masovno uništenje.

Rješavanje ovih sigurnosnih izazova podrazumijeva suradnju država međunarodne zajednice i organizacija. RH je aktivna sudionica globalnih međunarodnih pravnih instrumenata na području kontrole oružja i razoružanja.

Sprječavanje širenja oružja za masovno uništenje globalni je sigurnosni izazov.

Ratni zločini, zatočene i nestale osobe

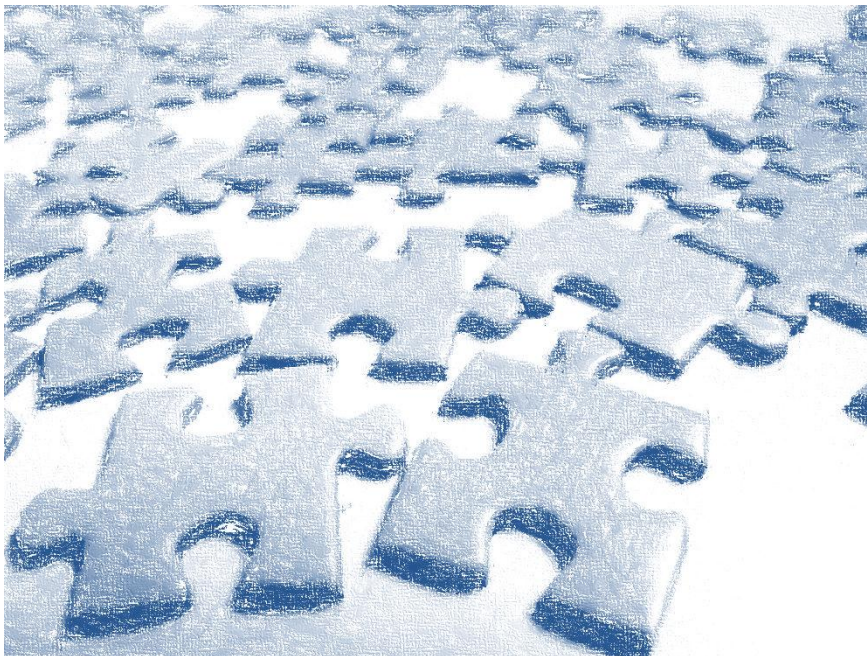
Samostalno ili u koordinaciji s drugim nadležnim tijelima u RH (DORH, MUP, VSOA) SOA prikuplja podatke i dokumentaciju u svrhu utvrđivanja okolnosti počinjenja ratnih zločina za vrijeme Domovinskog rata. Posebni se napori ulažu u identifikaciji počinitelja ratnih zločina, bilo da se radi o neposrednim izvršiteljima ili odgovornima po zapovjednoj liniji. Nastoje se identificirati i osobe koje bi u istražnom i pravosudnom procesu mogle biti svjedoci.

Od posebnog značaja su aktivnosti SOA-e na utvrđivanju lokacija pojedinačnih i masovnih grobnica, odnosno, mjesta ukopa posmrtnih ostataka žrtava ratnih zločina. SOA samostalno ili u koordinaciji s drugim tijelima u RH (Ministarstvo branitelja, MUP, VSOA) prikuplja podatke o mjestima ukopa posmrtnih ostataka osoba nestalih tijekom Domovinskog rata, podatke o osobama koje su sudjelovale u pokapanju/dislociranju kao i podatke o osobama koje raspolažu takvim saznanjima.

SOA radi na utvrđivanju sudbine nestalih osoba i lokacija grobnica žrtava zločina tijekom Domovinskog rata.

Znatan je doprinos SOA-e na utvrđivanju točnog statusa osoba koje se prema podacima Ministarstva branitelja i Međunarodnog Crvenog križa vode kao nestale.

Aktivnosti SOA-e usmjerene su i na utvrđivanje mjesta boravka osoba za kojima je RH raspisala tjeralice i nalaze se u bijegu od kaznene odgovornosti, a u cilju njihovog procesuiranja pred pravosudnim tijelima.

Protuobavještajna zaštita i sigurnost šticeenih osoba, objekata i prostora

SOA u suradnji s drugim nadležnim tijelima sudjeluje u zaštiti šticeenih osoba, objekata i prostora tako da izrađuje sigurnosne prosudbe ugroženosti šticeenih osoba, objekata i prostora te sigurnosno provjerava osobe koje im imaju pristup. Također, provjeravaju se i osobe zaposlene na poslovima fizičke i tehničke zaštite, tehničkog i informatičkog održavanja te osobe koje sudjeluju u izvođenju radova u šticeenim objektima i prostorima, a koje utječu na sigurnosne mjere.

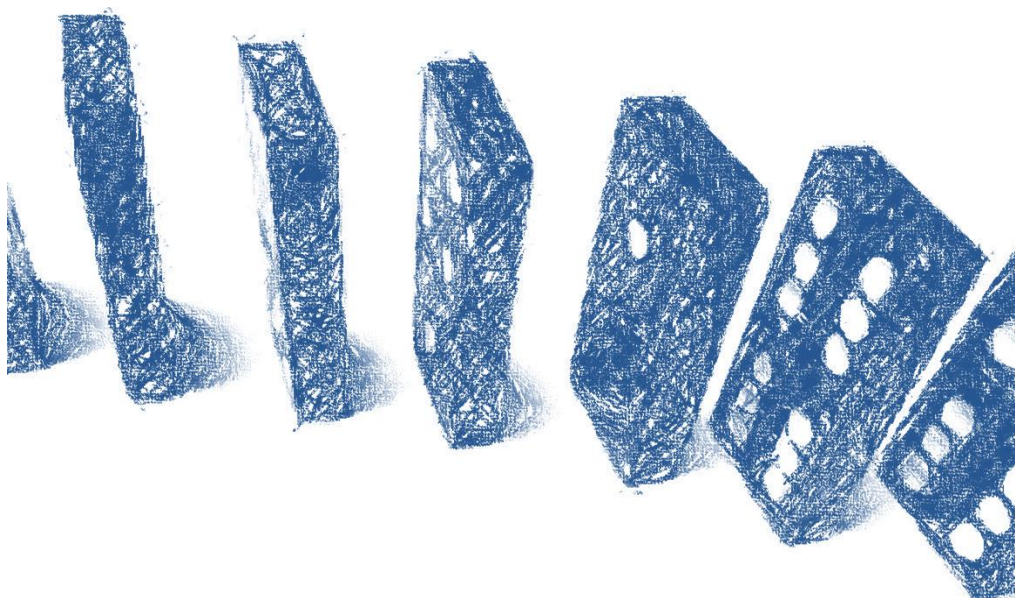
SOA je uključena u protuobavještajnu dimenziju svih značajnijih javnih okupljanja u kojima sudjeluju šticeene osobe poput javnih obilježavanja nacionalnih obljetnica, službenih državničkih posjeta ili međunarodnih skupova i konferencija.

SOA je uključena u sigurnosni aspekt javnih događaja u kojima sudjeluju šticeene osobe ili se okuplja veći broj građana.

U obavljanju protuobavještajne zaštite šticeenih osoba, objekata i prostora provode se i mjere protuprislušne zaštite i protuprislušnih pregleda šticeenih objekata i prostora, a SOA sudjeluje i u planiranju, provođenju i nadzoru tehničkih i fizičkih mjera sigurnosti tih objekata.

Posebnu pozornost posvećuje se prijetnjama šticeenim osobama te se nastoji utvrditi identitet autora, razloge upućivanja prijetnji te donosi prosudbu o potencijalnoj ugroženosti šticeene osobe.

Na ovom području SOA ostvaruje suradnju s MUP-om, Hrvatskim saborom, MVEP-om, MORH-om i drugim tijelima.

Informacijska sigurnost

Tijela državne uprave raspolažu s podacima visokog stupnja tajnosti političkog, vojnog, gospodarskog i drugog karaktera koji mogu biti predmet interesa nekih stranih obavještajnih službi, stranih gospodarskih subjekata, ali i organiziranih kriminalnih i terorističkih skupina.

Informacijska sigurnost obuhvaća pet područja: sigurnosnu provjeru, fizičku sigurnost, sigurnost podatka, sigurnost informacijskog sustava i sigurnost poslovne suradnje. UVNS je odgovoran za utvrđivanje i provedbu mjera i standarda informacijske sigurnosti.

Razvojem tehnologije sve se više podataka važnih za nacionalnu sigurnost pohranjuje u informacijskim sustavima tijela državne uprave ili se razmjenjuju informacijsko-komunikacijskim kanalima. SOA je zadužena za otkrivanje i sprječavanje neovlaštenog ulaska u zaštićene informacijske i komunikacijske sustave državnih tijela te odavanje klasificiranih podataka.

Elektronički napadi i ugrožavanja informacijske sigurnosti sve su složeniji te je u odgovoru na njih potrebno stalno učenje, praćenje trendova i inovativnost u rješenjima.

Mogućnost *cyber* prijetnji za RH nije zanemariva zbog visokog stupnja informatičkih znanja i iskustva koje posjeduju mogući *cyber* napadači i relativno širokog kruga njihovih istomišljenika sposobnih izvršiti ovakvu vrstu napada.

Informacijska sigurnost vrlo je bitna i za gospodarske subjekte u RH, posebice one koji koriste modernu, visoku tehnologiju. Tehnološke tajne mogu biti predmet interesa raznih pojedinaca, organizacija ali i pojedinih država.

Ovo područje ima izražen međuresorni karakter te u provedbi mjera, postupaka i standarda informacijske sigurnosti SOA surađuje s tijelima javne vlasti, državnim institucijama te drugim institucijama i ustanovama. Posebno je ta suradnja intenzivna s Vladom RH, UVNS-om, ZSIS-om, MUP-om, VSOA-om, Ministarstvom pravosuđa, DORH-om i MVEP-om.

Sprječavanje hakerskog napada u sklopu Operativne akcije Europa

Operativna akcija Europa oznaka je MUP-ove akcije osiguravanja proslave pristupanja RH u EU u kojoj je sudjelovala i SOA.

Početkom lipnja 2013. godine na društvenim mrežama i otvorenim izvorima pojavile su se najave kako će skupina hakera izvesti hakerski napad pod kodnim imenom *#OpCroBlackout* na internetske stranice državnih institucija RH. Planirano je da napad otpočne 1. srpnja 2013., s danom pristupanja RH u EU, te da kontinuirano traje do 7. srpnja 2013. Cilj je napada bio paraliziranje državnih, medijskih i financijskih internetskih stranica RH.

SOA je detektirala i identificirala nositelje i planere aktivnosti u hakerskoj skupini te o navedenim planovima izvijestila MUP.

Dana 30. lipnja 2013, na temelju informacija SOA-e, MUP je uhitio lidere hakerske skupine te je obavio pretrage stanova i oduzimanja računalne opreme. Naknadnom analizom ispostavilo se kako su potencijalni napadači raspolagali tehničkim sredstvima kojima su mogli nanijeti znatnu štetu državnim i privatnim institucijama.

Sigurnosne provjere

Sigurnosne provjere dio su preventivnog rada SOA-e s ciljem jačanja sigurnosti organizacija, odnosno sprječavanja da pojedinci za koje postoje sigurnosne zapreke dođu u dodir s osjetljivim podacima ili obnašaju dužnosti na kojima mogu nanijeti štetu sigurnosti i interesima RH.

Zakon o sigurnosnim provjerama je proceduru sigurnosnih provjera učinio transparentnom prema građanima.

Sigurnosna provjera je postupak kojim nadležna tijela utvrđuju postojanje sigurnosnih zapreka za fizičke i pravne osobe. Postupak provodi nadležna sigurnosno-obavještajna agencija. SOA provodi sve sigurnosne provjere osoba u civilnom sektoru.

Sigurnosne provjere provode se svakodnevno, u svim centrima i središnjici SOA-e.

Provođenje sigurnosnih provjera ustrojeno je prema standardima NATO-a i EU-a. S obzirom na to da se postupkom sigurnosne provjere ulazi i u osobne podatke, uspostavljena je transparentna procedura provjere podataka građana regulirana Zakonom o sigurnosnim provjerama.

Postoje tri vrste sigurnosnih provjera:

- sigurnosna provjera za pristup klasificiranim podacima,
- temeljna sigurnosna provjera,
- sigurnosna provjera u svrhu zaštite sigurnosti štićenih osoba i objekata.

Sigurnosna provjera za pristup klasificiranim podacima provodi se za osobe kojima je na radnom mjestu nužan pristup klasificiranim podacima iznad stupnja tajnosti „Ograničeno“ te za pravne osobe koje s državnim i drugim tijelima sklapaju klasificirane ugovore iznad stupnja tajnosti „Ograničeno“. Zahtjev za provođenje sigurnosne provjere za pristup klasificiranim podacima SOA-i podnosi UVNS. Uz to, UVNS izdaje uvjerenja (certifikate) o obavljenim sigurnosnim provjerama za osobe koje imaju pristup klasificiranim podacima.

Temeljna sigurnosna provjera može se provesti samo uz pisani pristanak građanina.

Temeljna sigurnosna provjera provodi se za osobe koje se imenuju na dužnost, koje se imenuju za rukovodeće državne službenike, koje se primaju na rad ili rade u tijelima od značaja za nacionalnu sigurnost i druge poslove. SOA temeljne sigurnosne provjere provodi na zahtjev nadležnog tijela (primjerice tijela gdje će se osoba imenovati na dužnost ili zaposliti).

Sigurnosnom provjerom se utvrđuju činjenice o povjerljivosti i pouzdanosti provjeravane osobe, ali ona nije jamstvo pouzdanosti osobe u budućnosti.

Sigurnosna provjera pravne osobe provodi se radi stjecanja certifikata poslovne sigurnosti, a između ostalog, obuhvaća provjeru vlasništva, njegove strukture, provjeru poslovanja i financijskih obveza, sigurnosnu provjeru vlasnika i zaposlenika te druge podatke koji utječu na poslovnu sigurnost. Zahtjev za provođenje sigurnosne provjere pravne osobe SOA-i podnosi UVNS.

Sigurnosne zapreke

Sigurnosne zapreke u sigurnosnoj provjeri za pristup klasificiranim podacima su neistinito navođenje podataka u upitniku za sigurnosnu provjeru, činjenice koje su propisane kao zapreke za prijam u državnu službu, stegovne sankcije i druge činjenice koje su osnova za sumnju u povjerljivost ili pouzdanost osobe za postupanje s klasificiranim podacima.

U temeljnoj sigurnosnoj provjeri sigurnosne zapreke su činjenice koje upućuju na zlorabu ili postojanje rizika od zlorabe radnog mjesta ili dužnosti, prava ili ovlasti na štetu nacionalne sigurnosti ili interesa RH.

Ocjenu o postojanju sigurnosnih zapreka donosi tijelo koje je zatražilo provođenje sigurnosne provjere na temelju izvješća SOA-e.

Sigurnosne zapreke u sigurnosnoj provjeri u svrhu zaštite sigurnosti štićenih osoba i objekata su činjenice koje upućuju na postojanje rizika za njihovu sigurnost.

Ocjenu o postojanju sigurnosnih zapreka donosi tijelo koje je zatražilo provođenje sigurnosne provjere, a na temelju izvješća SOA-e.

U 2013. godini SOA je izradila ukupno 5.162 izvješća o sigurnosnim provjerama, dok ih je 2012. godine izrađeno 4.645. SOA je izradila i 16 sigurnosnih provjera pravnih osoba.

MEĐUNARODNA SURADNJA

Kao što je već istaknuto, s obzirom na transnacionalni karakter sigurnosnih izazova i potrebu praćenja i uočavanja sigurnosnih fenomena na globalnoj razini, SOA razvija bilateralnu suradnju s brojnim sigurnosnim i obavještajnim službama u svijetu i sudjeluje u multilateralnim obavještajnim organizacijama i forumima. Nacionalna vanjska politika RH predstavlja temelj za međunarodnu suradnju SOA-e.

Veliki dio sigurnosno-obavještajnog rada u suvremenom svijetu ovisi o razmjeni informacija mrežom povezanih partnerskih službi koja se stvara godinama. SOA bilateralno surađuje s brojnim sigurnosno-obavještajnim službama. Prvenstveno se radi o službama država članica NATO-a i EU-a kao i država iz jugoistočnog susjedstva RH. Redovita suradnja postoji i sa službama drugih država s kojima postoje uspostavljeni radni odnosi i zajednički interesi.

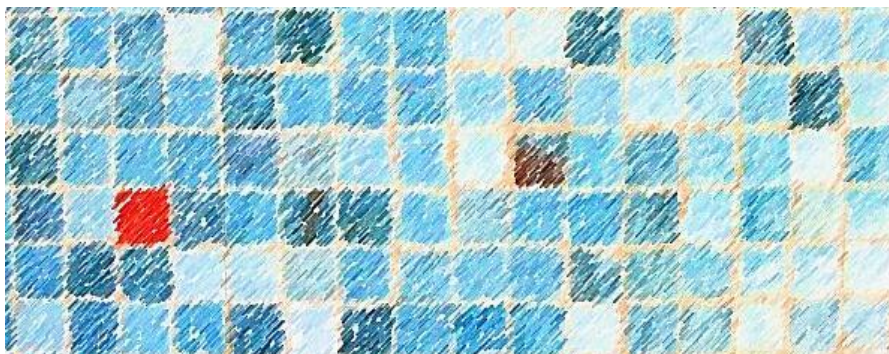
Bilateralna suradnja odvija se međusobnim susretima i dogovorima, razmjenom informacija, edukacijom i razmjenom iskustava, zajedničkim operativnim aktivnostima te ostalim načinima suradnje.

Časnici za vezu zaduženi su za održavanje dobrih i radnih odnosa sa sigurnosnim i obavještajnim službama u državama u kojima su akreditirani.

Kako bi održavala međunarodnu suradnju i djelovanje, SOA šalje časnike za vezu u više država u svijetu, što predstavlja uobičajen način suradnje.

Multilateralnu suradnju SOA ostvaruje u okviru multilateralnih tijela međunarodnih organizacija čija je RH članica (EU, NATO) te ostalih europskih i regionalnih asocijacija i inicijativa. SOA je članica više multilateralnih platformi na kojima se raspravljaju zajednički sigurnosni izazovi njihovih članica. SOA ostvaruje svakodnevnu suradnju s odgovarajućim tijelima NATO-a i EU-a.

SOA sudjeluje i u različitim tipovima međunarodnih vježbi kada one u pojedinim segmentima sadržavaju sigurnosno-obavještajnu komponentu.

*IZVJEŠĆIVANJE I SURADNJA
NADZOR NAD RADOM SOA-e
ODGOVORNOST PREMA JAVNOSTI*

IZVJEŠĆIVANJE I SURADNJA

O svim relevantnim podacima i izrađenim procjenama SOA izvješćuje Predsjednika RH, predsjednike Vlade RH i Hrvatskog sabora te predsjednika Savjeta za koordinaciju sigurnosno-obavještajnih agencija. Ovisno o sadržaju i značaju podataka, SOA može izvještavati pojedine ministre i druge državne dužnosnike, Glavnog državnog odvjetnika, Ravnateljstvo policije i druge.

Analitička informacija je obavještajni proizvod nastao prikupljanjem, procjenjivanjem i interpretacijom podataka. Može biti općenita ili specijalizirana, taktička ili strategijska.

SOA korisnike u pravilu izvješćuje pisanim analitičkim informacijama. Iznimno, u slučaju potrebe, korisnike se može izvjestiti i usmeno. Podatci moraju biti jasni, sažeti i provjereni.

Informacijama i analizama izvješćuje se o podacima iz svoga djelokruga vezanim za konkretne sigurnosne izazove te o nezakonitim aktivnostima pojedinaca i skupina. Informacije daju cjelovitu analizu konkretnih sigurnosnih izazova relevantnih za nacionalnu sigurnost i nacionalne interese. Informacije sadržavaju i prosudbe koje imaju trenutni, ali i dugoročniji,

predviđajući karakter. Informacije koji sadržavaju operativne podatke SOA razmjenjuje s nadležnim tijelima (MUP, DORH, USKOK).

SOA svake godine podnosi i Godišnje izvješće o radu za proteklu godinu. Ono se dostavlja Predsjedniku RH, predsjedniku Hrvatskog sabora i Vlade RH, predsjedniku Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost Hrvatskog sabora i predstojniku UVNS-a. Na njihov zahtjev SOA im dostavlja i izvanredna izvješća.

SOA u analizama ne sugerira političku odluku, nego objektivno informira o mogućoj ugrozi nacionalnih interesa, ukazuje na pozadinu procesa te razrađuje moguće scenarije razvoja sigurnosnih izazova.

Suradnja s državnim tijelima i institucijama u RH

Kvaliteta rada SOA-e izravno ovisi o dobroj međuresornoj suradnji. SOA surađuje sa nadležnim državnim tijelima i institucijama u RH tako da:

- dostavlja podatke i procjene na daljnje korištenje (npr. kao obavještajnu pripremu kazneno-procesnih aktivnosti prema nositeljima organiziranog kriminala, terorizma i ekstremizma),
- usklađuje svoje aktivnosti s tim institucijama,
- razmjenjuje podatke i procjene s tim institucijama radi obostranog produbljivanje postojećih saznanja (primjerice u područjima regionalne ili energetske stabilnosti).

Primjerice, SOA daje potporu MUP-u u postupcima reguliranja statusa stranaca (stjecanje državljanstava, izdavanje viza i poslovnih dozvola, dobivanje azila i boravka) i hrvatskih državljana (prestanak hrvatskog državljanstva, izdavanje putnih listova).

Suradnja sa znanstvenim i obrazovnim institucijama

Sigurnosno-obavještajna djelatnost počiva na dva elementa sposobnosti: znanjima zaposlenika i tehničko-tehnološkim rješenjima. SOA je stoga upućena na suradnju sa znanstvenim i obrazovnim institucijama u RH. Partnerstvom s njima SOA razvija svoje sposobnosti uz korištenje najboljih nacionalnih istraživačkih, inovacijskih i obrazovnih potencijala.

NADZOR NAD RADOM SOA-e

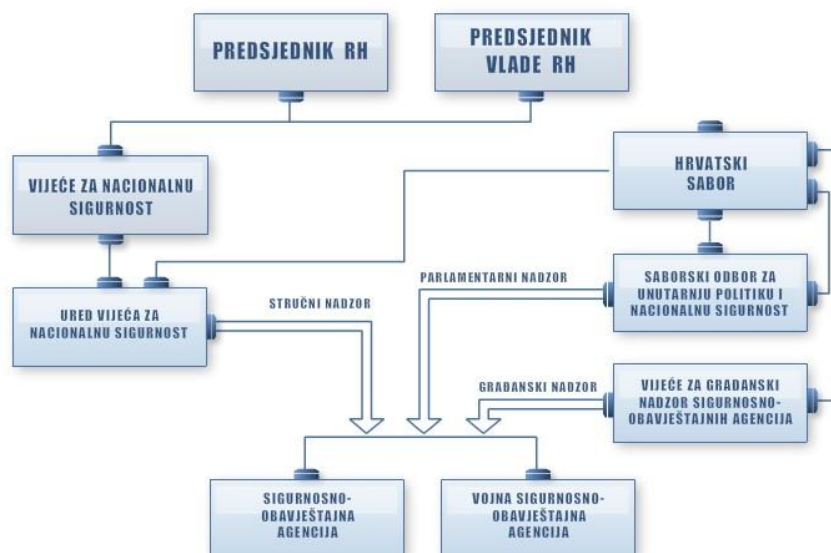
Parlamentarni, stručni, građanski i sudski nadzor

U skladu s demokratskom praksom SOA podliježe stalnom nadzoru rada. U RH postoje tri razine nadzora. Osim parlamentarnog i stručnog nadzora, postoji i građanski nadzor rada agencija, kao rijedak primjer među državama u svijetu.

Uzme li se u obzir i činjenica da Vrhovni sud odobrava mjere kojima se privremeno ograničavaju neka ustavna ljudska prava i temeljne slobode, može se govoriti i o četvrtoj, tzv. sudskoj razini nadzora SOA-e koju provodi najviša sudska instanca u državi.

U RH djeluje građanski nadzor rada sigurnosno-obavještajnih agencija, kao rijedak primjer među državama u svijetu.

Nadzor nad SOA-om sastavni je dio prihvaćenih standarda u svakodnevnom radu. Pri tome nadzor ima dvije dimenzije. S jedne strane, postoji institucionalni i propisani nadzor. S druge strane, zakonitost i etičnost djelovanja SOA-e osigurava se stalnom izgradnjom osobne profesionalnosti i integriteta zaposlenika, posebice rukovoditelja. Takvi će djelatnici u svakodnevnom radu kao sastavni dio svojeg poziva prihvaćati zakonska i demokratska mjerila i standarde. Ovakav profesionalni stav njeguje se na svim razinama čime se dodatno učvršćuje položaj SOA-e kao institucije koja je u skladu sa svojom ulogom u demokratskom društvu.

Ilustracija nadzora nad radom SOA-e

Na stručnoj razini nadzor nad radom SOA-e provodi Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost (UVNS), na parlamentarnoj razini nadzor provodi Hrvatski sabor neposredno ili posredstvom saborskog Odbora za

unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost i na razini građanskog nadzora Vijeće za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija.

U ostvarivanju **parlamentarnog nadzora** Hrvatski sabor može zatražiti:

- od SOA-e izvješće o radnjama i mjerama koje provodi,
- od SOA-e izvješće o provođenju mjera tajnog prikupljanja podataka ili o provođenju mjera tajnog prikupljanja podataka prema određenim osobama,
- od predsjednika Vrhovnog suda izvješća o mjerama tajnog prikupljanja podataka ili o mjerama tajnog prikupljanja podataka prema određenim osobama,
- izvješće o tome prikuplja li SOA podatke koji se tiču zastupnika ili osobe koja je član njegovog obiteljskog kućanstva.

Stručni nadzor nad radom agencija obavlja UVNS koji u tom smislu:

- prati i nadzire zakonitost rada,
- prati i nadzire ostvarivanje propisanih ciljeva i djelokruga,
- prati i nadzire djelotvornost i svrhovitost rada,
- nadzire uporabu financijskih sredstava,
- nadzire koordinaciju i suradnju sigurnosno-obavještajnih agencijama i odgovarajućih službi drugih država.

U obavljanju nadzora, UVNS i saborski Odbor mogu imati uvid u izvješća i druge dokumente SOA-e te obavljati razgovore s ravnateljem i zaposlenicima, kada je to nužno radi utvrđenje činjenica. Ukoliko se po obavljenom nadzoru utvrdi kršenje Ustava ili zakona, predstojnik UVNS-a dužan je odmah poduzeti mjere otklanjanja nepravilnosti i o tome izvijestiti Predsjednika RH i predsjednika Vlade RH, te predsjednika Hrvatskog sabora, ukoliko je nadzor obavljan na zahtjev Sabora.

U 2013. godini UVNS je proveo ukupno 12 nadzora u SOA-i bez utvrđenih nezakonitosti.

UVNS kontinuirano obavlja redovne nadzore svih ustrojstvenih jedinica SOA-e u središnjici i područnim centrima. UVNS je u 2013. godini proveo 11 redovnih neposrednih i jedan izvanredni nadzor tijekom kojih nisu utvrđene nezakonitosti u postupanju.

Građanski nadzor nad radom SOA-e provodi Vijeće za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija koje:

- prati zakonitost rada SOA-e,
- prati i nadzire primjenu mjera tajnog prikupljanja podataka kojima se ograničavaju ustavna ljudska prava i temeljne slobode,
- o prikupljenim saznanjima i podacima obavještava Vijeće za nacionalnu sigurnost, predsjednika Hrvatskog sabora, predsjednika Odbora te ravnatelja SOA-e.

Vijeće za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija je u 2013. godini provelo pet nadzora.

Vijeće može obavljati uvid u SOA-ine dokumente, obavljati razgovor s ravnateljem i zaposlenicima SOA-e kada je to nužno radi utvrđenja činjenica odlučnih za ocjenu zakonitosti rada. Vijeće postupna na temelju programa koji donosi Odbor, na temelju zahtjeva građana, državnih tijela i pravnih osoba. O izvršenom nadzoru izvješćuje se podnositelj zahtjeva, a ukoliko se utvrde nepravilnosti izvješćuju se Predsjednik RH, predsjednici Hrvatskog sabora i Vlade RH te Glavni državni odvjetnik.

Vijeće za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija je tijekom 2013. godine provelo pet nadzora na temelju postupanja po predstavkama.

Unutarnji nadzor

Osim navedenog nadzora rada, unutar SOA-e postoji posebna ustrojstvena jedinica zadužena za nadzor zakonitosti rada ustrojstvenih jedinica i zaposlenika SOA-e, zaštite tajnosti podataka i protuobavještajne zaštite ili tzv. **unutarnji nadzor**. Unutarnji nadzor surađuje s tijelima parlamentarnog stručnog i građanskog nadzora rada.

Cilj unutarnjeg nadzora jest prevencija nepropisnih ili protuzakonitih aktivnosti zaposlenika te eliminiranje rizika od potencijalne zlorabe ovlasti odnosno zlorabe prikupljenih podataka ili materijalnih sredstava. Unutarnji nadzor, osim preventivno, obavlja izvode nakon sumnje ili zaprimanja obavijesti da je pojedini zaposlenik SOA-e postupio protivno propisima. Unutarnji nadzor prati i kontrolira zakonitost postupanja ustrojstvenih jedinica i zaposlenika.

Posebna se pozornost posvećuje primjeni zakonskih odredbi o aktivnostima zaposlenika izvan radnog vremena i koje nisu povezane s profesionalnim zadaćama ili sumnji da ta aktivnost može predstavljati sukob interesa ili prepreku za obavljanje redovitih zadataka i/ili štetiti ugledu SOA-e.

U okviru poslova nadzora zakonitosti rada i zaštite podataka, provode se i poligrafska ispitivanja zaposlenika.

Ilustracija višeslojnog nadzora nad radom SOA-e

ODGOVORNOST PREMA JAVNOSTI

Za teme iz djelokruga našeg rada javnost pokazuje poseban interes. Odnosi s javnošću u SOA-i predstavljaju izazov zbog potrebe da se rad SOA-e očuva tajnim, a da se istovremeno zadovolji potreba građana za vjerodostojnim informacijama. Javnost želi znati više o aktivnostima SOA-e, ali u isto vrijeme SOA želi podići znanje javnosti o svojim nadležnostima i ovlastima. Činjenica da rad Agencije privlači javnu pozornost u SOA-i vidimo kao pokazatelj naše važnosti za hrvatsko društvo.

Na temelju Zakona o pravu na pristup informacijama SOA je imenovala službenika za informiranje. Zbog specifičnosti djelokruga rada SOA-e, Zakon o pravu na pristup informacijama ne primjenjuje se na informacije za koje postoji obveza čuvanja tajnosti, sukladno Zakonu o sigurnosno-obavještajnom sustavu RH.

Zakon o pravu na pristup informacijama se ne primjenjuje na informacije za koje postoji obveza čuvanja tajnosti, sukladno Zakonu o sigurnosno-obavještajnom sustavu.

SOA ima javnu e-mail adresu (*informiranje@soa.hr*) na svojim internetskim stranicama na koju građani svakodnevno upućuju informacije, zahtjeve i upite. Otvoren je i telefonski broj (01/377 2222) namijenjen dojavama građana, koje mogu biti i anonimne, a tiču se nacionalne sigurnosti.

Na e-mail adresu *zaposlenje@soa.hr* građani mogu poslati životopise i prijaviti se za rad u SOA-i.

Tijekom 2013. godine SOA je organizirala više aktivnosti kojima je cilj bio veće otvaranje javnosti:

- Članovi Odbora za sigurnost i obranu Skupštine Crne Gore posjetili su SOA-u u sklopu studijske posjete RH. Predstavljene su im reforme sigurnosno-obavještajnog sustava te parlamentarni nadzor nad primjenom mjera tajnog prikupljanja podataka.
- Na simpoziju „Hrvatski sigurnosno-obavještajni sustav: izazovi i perspektive“ razmijenjena su mišljenja o izazovima i perspektivama razvoja SOA-e te su razmotreni trendovi i izazovi u budućnosti.
- Na okruglom stolu pod nazivom „Mjere tajnog prikupljanja podataka i načelo proporcionalnosti u zaštiti ljudskih prava“ pozvani su predstavnici organizacija civilnog društva koje se bave pitanjima ljudske sigurnosti, ljudskih prava i transparentnosti. Otvorene su teme poput nadzora nad mjerama tajnog prikupljanja podataka, normativnih rješenja, jačanja demokratskih standarda i koncepta ljudske sigurnosti.
- Studenti politologije Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu i forenzike Sveučilišta u Splitu posjetili su SOA-u, kojom prilikom su im predstavljene nadležnosti i područja rada SOA-e.

SOA javno ne komentira svoje aktivnosti, zaposlenike niti aktualne događaje te ne iznosi informacije vezane uz operativni rad.

RAZVOJ SPOSOBNOSTI SOA-e

RAZVOJ SPOSOBNOSTI SOA-e

VIZIJA SOA-e

Moderna, učinkovita i odgovorna sigurnosno-obavještajna agencija, primjerena potrebama, usmjerena na ostvarivanje svoje misije i postizanje vrhunskih rezultata, sa značajnim nacionalnim utjecajem i učinkom te regionalnim dosegom koja je prepoznatljiva po razvijenim sposobnostima, izvrsnim djelatnicima i snažnim partnerskim vezama.

Plan razvoja

Kako bi bila sposobna ispuniti svoju ulogu u sustavu nacionalne sigurnosti SOA planira razvoj koji će unaprijediti postojeće stanje sposobnosti i pripremiti je za budućnost.

Plan razvoja SOA-e određuje ciljeve, projekte i aktivnosti usmjerene k izgradnji moderne agencije, sposobne odgovoriti na izazove budućnosti.

Izrada Plana razvoja započeta je analizom stanja kojom su identificirani čimbenici transformacije koji utječu na definiranje strateških ciljeva i planiranih projekata SOA-e.

Čimbenici transformacije

Članstvo u EU i NATO-u daje visoku razinu sigurnosti RH od prijetnje teritorijalnoj cjelovitosti i suverenitetu. Sustav kolektivne sigurnosti pruža snažniji sigurnosni okvir no što bi RH mogla uspostaviti razvojem vlastitih sposobnosti. Integracija u EU osigurava povoljne uvjete za gospodarski i društveni razvoj te dodatno osnažuje međunarodnu poziciju RH.

RH je stranka Ugovora o funkcioniranju EU (Lisabonski ugovor). Njegova Klauzula solidarnosti obvezuje članice EU na zajedničko djelovanje u duhu solidarnosti ako je neka od njih meta terorističkog napada. Ovime hrvatski obavještajni interesi postaju daleko širi.

Pristupanjem euroatlantskim integracijama RH aktivno djeluje u promoviranju i zaštiti zajedničkih vrijednosti te sudjeluje u zajedničkim aktivnostima diljem svijeta. Istodobno, ovime RH postaje izložena i sigurnosnim rizicima poput terorizma i djelovanja pojedinih stranih obavještajnih sustava. Zbog toga je međunarodna dimenzija djelovanja SOA-e sve značajnija.

Dijelovi jugoistočne Europe su i dalje među sigurnosno rizičnim dijelovima europskog kontinenta. Međunacionalne tenzije, nefunkcioniranje pojedinih država, nepovoljni gospodarski trendovi uz teritorijalne prijepore mogu generirati nestabilnosti i krizna stanja. Uz to, krize na globalnoj razini mogu se negativno reflektirati i na regiju.

Dostupnost informacija danas je izražena kao nikada u povijesti. Zbog golemog broja dostupnih podataka, potragu za podacima zamjenjuje izazov njihovim upravljanjem, selekcijom i obradom.

Posljedice globalizacije mijenjaju prirodu sigurnosnih izazova. Transnacionalni sigurnosni izazovi sve su izraženiji, nestaju granice između domaćih i međunarodnih izazova, a teme poput kibernetičke (*cyber*) sigurnosti ili nadzora internetskog protokola postaju prevladavajuće.

Terorizam predstavlja značajan izazov nacionalnim sustavima sigurnosti, kao i sustavima na višim integracijskim razinama. Iskorištavajući izazove koje sa sobom donosi tehnološki razvoj i visoka pokretljivost svjetskog stanovništva, prijetnja nadnacionalnog terorizma bit će još značajnija.

Organizirani kriminal i raširena korupcija pojave su koje podrivaju sigurnost pojedinaca i društva dovodeći u pitanje vjerodostojnost države. U velikom broju slučajeva organizirani kriminal u RH je dio transnacionalnog kriminala. U njegovu suzbijanju RH jača sposobnosti istražnih i pravosudnih tijela kao što su USKOK i PNUŠKOK, što zahtijeva odgovarajuće prilagodbe uloge SOA-e u suzbijanju organiziranog kriminala i korupcije.

Na globalnoj razini sve je značajnija gospodarska dimenzija sigurnosti, posebno na područjima novih tehnologija, te je i u gospodarskom polju za očekivati značajnije uključivanje SOA-e. Pri tome na području zaštite nacionalnih gospodarskih interesa, sigurnosno-obavještajni sustavi istodobno surađuju, ali se i nadmeću.

Tehnološki razvoj doveo je do toga da je impersonalna kriptirana komunikacija dostupna svima, nadzorne kamere pokrivaju gradove, a smanjivanje dimenzija tehničkih uređaja omogućuju građanima obavljanje funkcija koje su nekad bile rezervirane za specijalizirane državne službe. Sve ovo ukazuje na potrebu kontinuiranog usvajanja novih tehnologija u obavještajnim poslovima, kao i razvijanje tehnika njihovom suprotstavljanju u sigurnosnim i protuobavještajnim poslovima.

Uz prikupljanje podataka, nužno je provođenje mjera njihove zaštite. Informacijska ranjivost u uvjetima opće informatizacije postaje strateški važna. Informacijski napadi u budućnosti postat će sve brojniji i razorniji. Zato SOA nužno treba posjedovati adekvatne odgovore na ove izazove.

LISABONSKI UGOVOR
KLAUZULA SOLIDARNOSTI
ČLANAK 222.

1. Unija i njezine države članice zajednički djeluju u duhu solidarnosti ako je neka država članica meta terorističkog napada, žrtva prirodne nepogode ili nesreće izazvane ljudskim djelovanjem. Unija pokreće sve instrumente s kojima raspolaže, uključujući vojna sredstva koja su joj na raspolaganje stavile države članice, kako bi:

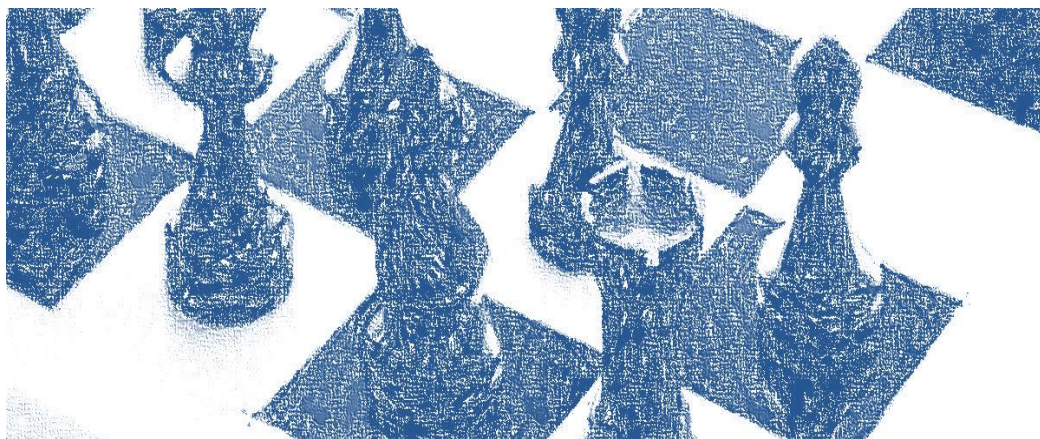
- a)
- spriječila terorističku prijetnju na državnom području država članica;
 - zaštitila demokratske institucije i civilno stanovništvo od bilo kakvog terorističkog napada;
 - pomogla nekoj državi članici na njezinu državnom području, na zahtjev njezinih političkih tijela, u slučaju terorističkog napada;
- (...)

Prikaz najvažnijih čimbenika koji utječu na razvoj SOA-e

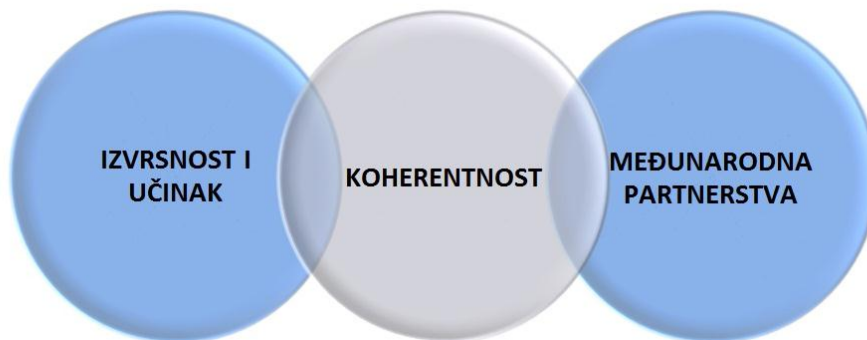
Razvoj sposobnosti zahtijeva značajna financijska sredstva. Za očekivati je kako se u idućem srednjoročnom razdoblju proračun SOA-e neće povećavati, dok je istodobno, u okviru postojećih ograničenja, potrebno nastaviti izdvajati značajna sredstva za razvoj i modernizaciju, što zahtijeva odgovarajuću racionalizaciju poslovanja.

U budućnosti će se okolnosti rada ali i uloga SOA-e mijenjati, iako će obavještajni i protuobavještajni rad uz sigurnosne provjere i prosudbe ostati njezine temeljne funkcije. Klasične prijetnje poput terorizma, ekstremizma ili strane obavještajne djelatnosti i dalje će biti predmet rada. Sve će izraženiju ulogu SOA imati u *cyber* prostoru i promicanju hrvatskih gospodarskih interesa, kao i praćenju pojava od interesa za nacionalnu sigurnost, poput energetske i demografske. Razvojem društva i sposobnosti drugih državnih tijela na području sprječavanja korupcije i organiziranog kriminala, SOA će se više fokusirati na transnacionalni organizirani kriminal.

Strateški ciljevi razvoja

U ostvarivanju SOA-ine vizije, a uzimajući u obzir zadaće koje proizlaze iz misije, okruženje i provedenu analizu stanja, identificirana su tri strateška cilja razvoja prema kojima će se usmjeriti napori u daljnjoj izgradnji SOA-e. Strateški ciljevi razvoja međusobno se nadopunjuju i čine jednu cjelinu.

• POSTIĆI IZVRSNOST I STRATEŠKI UČINAK

Obavještajni proizvodi SOA-e trebaju imati učinak tako da kod drugih nadležnih institucija rezultiraju konkretnim aktivnostima i donošenjem kompetentnih i informiranih odluka.

• POVEZATI AGENCIJU

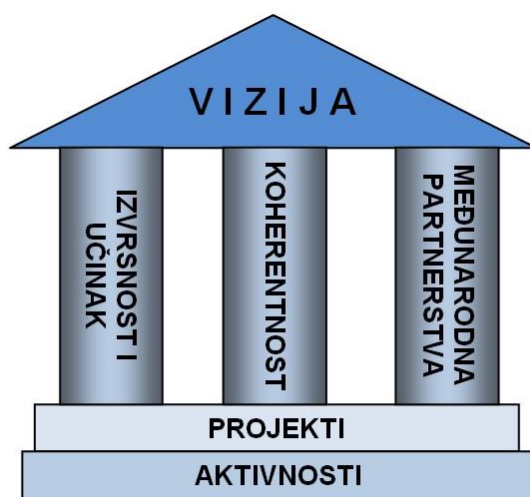
U svome djelovanju SOA treba postići sinergiju svih svojih sastavnica. Istodobno, treba se snažnije povezati s državnim institucijama i tijelima kako bi istu sinergiju postigli i na nacionalnom nivou.

• IZGRADITI SNAŽNA MEĐUNARODNA PARTNERSTVA

SOA će nastaviti razvijati snažna međunarodna partnerstva radi veće zaštite nacionalne sigurnosti i učinkovitijeg razvoja sposobnosti.

Planirani projekt i aktivnosti

Strateški ciljevi razvoja ostvarit će se realizacijom brojnih, međusobno isprepletenih projekata i aktivnosti. Projekti i aktivnosti Planom razvoja svrstani su u pet provedbenih područja: sposobnosti Agencije, upravljanje i organizacija, ljudski potencijali, tehnološki razvoj i međunarodna suradnja.

Struktura ciljeva, projekata i aktivnosti

Kao projekte iz Plana koji će značajno utjecati na razvoj i strukturu SOA-e mogu se izdvojiti:

- Unaprjeđenje sposobnosti prikupljanja i analize podataka kao i sposobnosti protuobavještajne zaštite većim brojem projekata i aktivnosti. Ovaj razvoj temelji se na ulaganju u sposobnosti zaposlenika i tehnološke sposobnosti Agencije. Uz to, kroz tzv. „sustav naučenih lekcija“ osigurava se stalno usavršavanje procedura, metoda i tehnika sigurnosno-obavještajnog rada.
- Prilagodba organizacije te broja i sposobnosti zaposlenika novim sigurnosnim izazovima i potrebama poslovnih procesa.
- Značajna ulaganja u tehnološki razvoj i modernizaciju i provedba odabranih tehnoloških projekata, poput razvoja modernog jedinstvenog informacijskog sigurnosno-obavještajnog sustava.
- Nastavak razvoja cjelovitog sustava planskog upravljanja ljudskim potencijalima koji osigurava odabir najboljih kandidata, stalno usavršavanje i napredovanje uz optimalno korištenje njihovih sposobnosti. Ovaj sustav temelji se na modernim upravljačkim metodama i stalnom praćenju i ocjenjivanju zaposlenika SOA-e.
- Razvoj partnerskih odnosa s odabranim stranim službama u skladu s nacionalnom vanjskom politikom i potrebama sigurnosno-obavještajnog rada te aktivno djelovanje u međunarodnim tijelima i forumima, posebice onima vezanima uz EU i NATO.

POPIS POKRATA

DORH - Državno odvjetništvo

EU - Europska unija

HIS - Hrvatska izvještajna služba

KOOZ - Koordinacijski odbor obavještajne zajednice

MFIN - Ministarstvo financija

MORH - Ministarstvo obrane

MUP - Ministarstvo unutarnjih poslova

MVEP - Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

NATO - Organizacija Sjevernoatlantskog ugovora

OA - Obavještajna agencija

ObU GSOSRH - Obavještajna uprava Glavnog stožera Oružanih snaga RH

OSRH - Oružane snage Republike Hrvatske

OTC - Operativno-tehnički centar za nadzor telekomunikacija

PNUSKOK - Policijski nacionalni ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta

POA - Protuobavještajna agencija

RH - Republika Hrvatska

SIS - Sigurnosno-informativna služba Ministarstva obrane RH

SOA - Sigurnosno-obavještajna agencija

SONS - Stožerni odbor nacionalne sigurnosti

SZUP - Služba za zaštitu ustavnog poretka

UNS - Ured za nacionalnu sigurnost

USKOK - Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta

UVNS - Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost

UZUP - Ured za zaštitu ustavnog poretka

VNS - Vijeće za nacionalnu sigurnost

VSA - Vojna sigurnosna agencija

VSOA - Vojna sigurnosno-obavještajna agencija

ZSIS - Zavod za sigurnost informacijskih sustava

Ovaj dokument vlasništvo je Sigurnosno-obavještajne agencije. Dokument je namijenjen za javno objavljivanje i njime se može svatko koristiti, ali samo u izvornom obliku i uz obvezno navođenje izvora. Zabranjena je bilo kakva distribucija dokumenta u elektroničkom ili papirnatom obliku bez odobrenja vlasnika.

Fotografije korištene u dokumentu služe isključivo za ilustraciju.

Sigurnosno-obavještajna agencija
Savska cesta 39/1
10000 Zagreb

KONTAKT:

telefon: 01/ 377 22 22

e-pošta: informiranje@soa.hr

www.soa.hr

